

รายงานการศึกษากลุ่ม

(Group Report)

เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติ

อาชญากรในประเทศไทย

จัดทำโดย กลุ่มที่ ๒

๑. นางสาวอัมภา	ไชยมงคล
๒. นายประภาส	ศรีเมือง
๓. นางวรรณช	ผ่องนพคุณ
๔. นายอภิรักษ์	ศรียอดแก้ว
๕. นางสาวสายฝน	บุญบุญยัติ
๖. นายบัณฑิต	ลีลาพตะ
๗. ร้อยตำรวจเอกหญิง	ทิพย์พิรุณ สุวรรณกุล
๘. พันตำรวจโทสุวัฒน์ชัย	ศรีทองสุข
๙. นายชาญชัย	ศรีหาวงษ์
๑๐. นายเทวินทร์	นรินทร์
๑๑. นายสุริยา	บัวเนียม
๑๒. ดร. ศักดิ์ชัย	ดีละม้าย

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับกลาง

รุ่นที่ ๑๒

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

มีนาคม ๒๕๖๐

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาษณกรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาษณกรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการลอบประวัติดาษณกรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ และเสนอมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาษณกรที่เหมาะสมในประเทศไทย รูปแบบวิธีศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑. ผู้พิพากษา ๒. พนักงานอัยการ ๓. พนักงานตำรวจ ๔. พนักงานราชทัณฑ์ ๕. นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๖. ผู้ประกอบการภาคเอกชน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานงานเป็นการภายในกับผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานตำรวจ พนักงานราชทัณฑ์ นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ ผู้ประกอบการภาคเอกชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการลอบประวัติดาษณกรของผู้กระทำความผิด แต่จะมีเพียงระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔ เท่านั้น โดยกำหนดให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติดาษณกรมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำการพิจารณาลบข้อมูลทุกประเภทออกจากฐานข้อมูลประวัติดาษณกร ภายใต้หลักเกณฑ์ เช่น มีหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดตายแล้ว, ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกัน พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ศาลพิพากษายกฟ้อง กฎหมายที่ออกใช้ภายหลังผู้กระทำความผิดยกเลิกความผิดนั้น มีกฎหมายยกเว้นโทษ คดีลหุโทษ หรือคดีที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าลหุโทษ ความผิดตามกฎหมายจราจรทางบก ความผิดตามกฎหมายอื่นๆที่กำหนดให้มีโทษปรับสถานเดียว คดีตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยศาลมิได้พิพากษาลงโทษจำคุก เป็นต้น ในส่วนของต่างประเทศ คือประเทศแคนาดา **ประเทศนิวซีแลนด์** และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัติดาษณกร กล่าวคือ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์การพิจารณา หลักเกณฑ์องค์การพิจารณาการลอบประวัติดาษณกร หลักเกณฑ์การยกเลิกการลอบประวัติดาษณกร กระบวนการขอทบทวนคำสั่งปฏิเสธไม่ลอบประวัติดาษณกร กระบวนการขอทบทวนคำสั่งปฏิเสธไม่ลอบประวัติดาษณกร ประกอบกับการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร เกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาษณกรในประเทศไทย พบว่า กลุ่มผู้พิพากษา เห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายที่มีอยู่แล้ว หรือตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัติดาษณกร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง และหลักเกณฑ์ในเรื่องรวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำความผิดอีกไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลอบประวัติดาษณกร โดยเมื่อผ่านหลักเกณฑ์

ในการลบบประวัติการกระทำผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปิดกั้นการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร ในส่วนกลุ่มพนักงานอัยการ เห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดฐานเมาแล้วขับ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และลักษณะการกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง ในความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือให้คุมประพฤติ เป็นต้น อีกทั้งกลุ่มพนักงานตำรวจ เห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภท ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา หลักเกณฑ์ในด้านความประพฤติ มีการประเมิน สืบเสาะความประพฤติให้รอบคอบ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับชุมชน เช่นการให้ชุมชน หรือบุคคลรับรอง รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีก โดยต้องไม่มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดครั้งแรก รวมทั้งกลุ่มพนักงานราชทัณฑ์ เห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ที่สมควรได้รับการลบบประวัติ หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยบันดาลโทสะ หลักเกณฑ์ในเรื่องการกระทำความผิดครั้งแรก รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีก โดยต้องไม่มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดครั้งแรก รวมถึงกลุ่มนักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ที่สมควรได้รับการลบบประวัติ หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยบันดาลโทสะ หลักเกณฑ์ในเรื่องการกระทำความผิดครั้งแรก รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีก โดยต้องไม่มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร โดยเมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลบบประวัติการกระทำผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปิดกั้นการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร โดยกำหนดบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น ตลอดจนระยะเวลาในการลบบประวัติอาชญากรออกจากฐานข้อมูล และกลุ่มเอกชน เห็นว่าควรให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล ประกอบกับหลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีกไม่น้อยกว่า

๑๐ ปี นับจากวันที่กระทำผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบประวัติอาชญากร ดังนั้นจากผลการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้ง ๖ กลุ่มต่างมีความเห็นที่สอดคล้องต้องกันเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทยว่า ควรให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนเป็นไปในแนวทางของประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ที่ประเทศไทยจะนำมาเป็นแนวทางให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษานี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ทิพย์ เอกแสงศรี ที่ปรึกษารายงานศึกษากลุ่มที่ ๒ ท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษา อีกทั้งช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างการศึกษาด้วย

คณะผู้ศึกษากลุ่มที่ ๒ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงาน ยุติธรรมระดับกลาง สำนักงานกิจการยุติธรรม ที่ให้ความช่วยเหลือประสานงานต่างๆ ด้วยดีตลอดมาจนเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

คณะผู้ศึกษา กลุ่มที่ ๒

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๒
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	๓
ขอบเขตการศึกษา.....	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	๓
นิยามศัพท์.....	๔
บทที่ ๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	๕
ความสำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๕
แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law.....	๖
ทฤษฎีการลงโทษ.....	๗
ทฤษฎีการประทัບตรา.....	๘
หลักนิรโทษกรรม.....	๙
หลักอภัยโทษ.....	๑๑
หลักล้างมลทิน.....	๑๒
ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี.....	๑๓
การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศ.....	๑๓
แนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางเลือก.....	๑๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๒๑
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา.....	๒๕
วิธีการศึกษา.....	๒๒
ประชากรในการศึกษา.....	๒๕
กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง.....	๒๕
เครื่องมือในการศึกษา.....	๒๕
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๒๖
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๒๖

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ ๔ ผลการศึกษา.....	๒๗
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ.....	๔๕
สรุป.....	๔๕
ข้อเสนอแนะ.....	๔๗
บรรณานุกรม.....	๔๙
ภาคผนวก.....	
เครื่องมือในการศึกษา “แบบสัมภาษณ์”	๕๑
ประวัติผู้จัดทำรายงานวิชาการ.....	๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญาและถูกจับกุมดำเนินคดีต่อศาลจนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก อันเป็นกระบวนการดำเนินคดีอาญาเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษและรับโทษตามกฎหมาย ซึ่งบุคคลผู้กระทำความผิดนั้นจะได้ชื่อว่าเป็นอาชญากรและมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดติดตัว ยกเว้นการกระทำความผิดเล็กน้อย ๆ ซึ่งถือเป็นความผิดทางลหุโทษ หรือเด็กที่กระทำความผิด ก็จะได้ชื่อว่าเป็นอาชญากร โดยข้อมูลของผู้กระทำความผิดนั้นจะถูกรวบรวมลงในทะเบียนประวัติ หรือเรียกว่า “ทะเบียนประวัติอาชญากร” โดยในทะเบียนประวัติจะบันทึกข้อมูลต่างๆ เช่น ชื่อ นามสกุลของผู้กระทำความผิด แผ่นลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่าย แผนประทุษกรรม ประวัติย่อ ดำเนินรูปพรรณสัณฐานของบุคคลหมายจับ ลักษณะและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด เป็นต้น โดยข้อมูลต่างๆในทะเบียนประวัติอาชญากรนี้จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรในการพิจารณาสืบสวน สอบสวนหาหลักฐานและบุคคลผู้กระทำความผิดได้ ศาลหรือผู้พิพากษาสามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรในการพิจารณาคัดสินคดีบังคับโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำได้ เป็นต้น ซึ่งการลงโทษตามวัตถุประสงค์ต่างๆมีขึ้นเพื่อต้องการให้ผู้กระทำความผิดสำนึกผิดในสิ่งที่ได้กระทำลงไป และพร้อมที่จะกลับตัวเป็นคนดีของสังคม แต่จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวนั้น ทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรังเกียจ ไม่อยากคบหาสมาคมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจ้างมักจะขอให้ผู้สมัครงานให้ความยินยอมในการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรรับบุคคลนั้นเข้าทำงานในองค์กรหรือไม่ หากพบว่าบุคคลนั้นมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ก็มักไม่ให้ออกาสในการเข้าทำงานด้วย เมื่อบุคคลนั้นกลับคืนสู่สังคมได้ยากลำบาก ส่งผลให้ในที่สุดบุคคลเหล่านั้นไม่มีโอกาสที่จะประกอบอาชีพเพื่อมีรายได้ในการดำรงชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว และจะวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก อันเนื่องมาจากสังคมไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่ถูกกระทำผิดได้กลับไปใช้ชีวิตเหมือนคนปกติ เป็นเหมือนตราประทับที่ติดตัวผู้กระทำความผิดไปจนตาย

อนึ่งสำหรับในประเทศไทย อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกมาจากเรือนจำ ตามที่ปรากฏในรายงานสถิติของกรมราชทัณฑ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีอยู่ ๖๒,๑๑๗ ราย จากนักโทษเด็ดขาดชายหญิงทั้งหมด ๒๖๑,๖๘๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๔ ซึ่งหมายความว่าในจำนวนนักโทษเด็ดขาดชายหญิงทั้งหมดที่ถูกคุมขังอยู่ในการดูแลของกรมราชทัณฑ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จะมีนักโทษเด็ดขาดชายหญิงที่เป็นผู้กระทำผิดซ้ำอยู่ร้อยละ ๒๓ โดยแยกเป็นนักโทษเด็ดขาดชายหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ ๒ จำนวน ๔๘,๑๓๙ ราย ครั้งที่ ๓ จำนวน ๙,๖๔๐ ราย ครั้งที่ ๔ จำนวน ๒,๖๔๐ ราย ครั้งที่ ๕ ขึ้นไป จำนวน ๑,๙๖๘ ราย

โดยที่แผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕ ได้ให้นิยาม ยุติธรรมทางเลือกหมายถึงงานการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม (social justice) ที่เปิดโอกาสให้หน่วยงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประชาชน ชุมชน ฯลฯ มีบทบาทและส่วนร่วมกำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์กลไกวิธีการและร่วมปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมอาชญากรรม จัดระเบียบชุมชน แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาเด็กเยาวชนกระทำความผิดและการกระทำความผิดกฎหมายระดับที่ไม่ซับซ้อนรุนแรงเยียวยาเสริมพลังเหยื่ออาชญากรรม และแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน

โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการยุติธรรมหลัก หรือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมหลักเพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์สุดท้ายร่วมกัน คือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ความสงบสุขสมานฉันท์ของสังคม และความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ

รวมทั้งยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ได้กำหนดแผนงานพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนที่ถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายเพื่อสร้างความปลอดภัยในสังคม เช่น โครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โครงการพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีสู่สังคม เป็นต้น

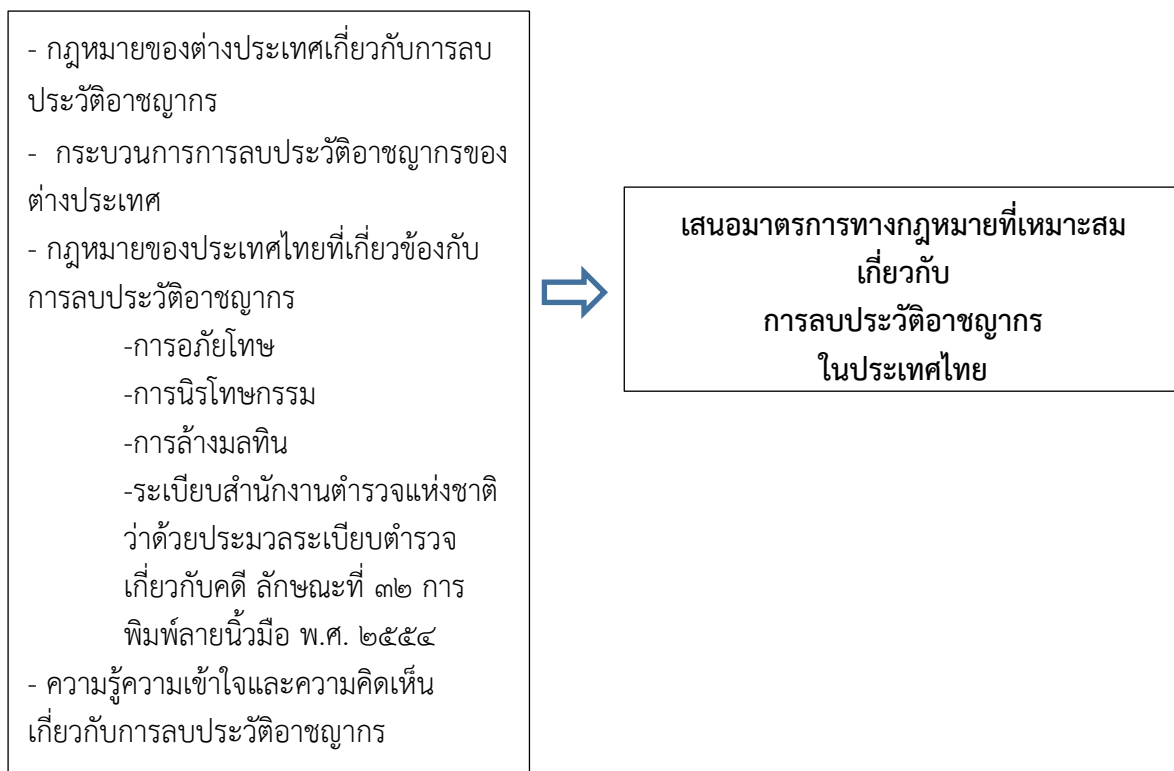
นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้กระทำความผิด แต่จะมีเพียงระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔ เท่านั้น โดยกำหนดให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากรมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำการพิจารณาลบข้อมูลทุกประเภทออกจากฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ภายใต้หลักเกณฑ์ เช่น มีหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดตายแล้ว, ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกัน , พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี , ศาลพิพากษายกฟ้อง, กฎหมายที่ออกใช้ภายหลังกระทำความผิดยกเลิกความผิดนั้น, มีกฎหมายยกเว้นโทษ, คดีลหุโทษ หรือคดีที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าลหุโทษ , ความผิดตามกฎหมายจราจรทางบก , ความผิดตามกฎหมายอื่นๆที่กำหนดให้มีโทษปรับสถานเดียว, คดีตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด, คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยศาลมิได้พิพากษาลงโทษจำคุก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้เข้าอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับกลาง รุ่นที่ ๑๒ กลุ่มที่ ๒ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นและยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขในเรื่องประวัติอาชญากรของผู้กระทำความผิด จึงเป็นที่มาของการจัดทำรายงานในหัวข้อเรื่อง “เรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย” เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนเพื่อนำเสนอมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรที่เหมาะสมในประเทศไทย รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้กลับคืนสู่สังคมและมีอาชีพในการเลี้ยงดูครอบครัว ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ
๒. เพื่อศึกษากระบวนการการลบประวัติอาชญากรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ
๓. เพื่อศึกษากฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการลบประวัติอาชญากร
๔. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากร
๕. เพื่อเสนอมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

๑. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการลอบประวัติดอาชญากรคือ ประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ศึกษากระบวนการการลอบประวัติดอาชญากรที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายต่างประเทศและประเทศไทยเพื่อนำเสนอมาตรการที่เหมาะสมในการลอบประวัติดอาชญากร เพื่อนำมาเป็นมาตรการทางกฎหมายสำหรับประเทศไทยต่อไป

๒. ขอบเขตเวลาในการศึกษา

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๐ ถึง ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดอาชญากรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ
๒. ทำให้ทราบกระบวนการการลอบประวัติดอาชญากรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ
๓. ทำให้ทราบกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการลอบประวัติดอาชญากร
๔. เสนอมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับการลอบประวัติดอาชญากรในประเทศไทย
๕. ทำให้ผู้ที่มีประวัติดอาชญากรได้มีโอกาสประกอบอาชีพเหมือนบุคคลอื่นจากการลอบประวัติดอาชญากร

อาชญากร

๖. ทำให้ผู้ที่มีประวัติดอาชญากรได้กลับคืนสู่สังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติจากการลอบประวัติดอาชญากร

อาชญากร

นิยามศัพท์

ประวัติอาชญากร หมายถึง ประวัติของผู้กระทำความผิดทางอาญา ไม่รวมถึงการกระทำความผิดอาญาของเด็กและเยาวชน

การนิรโทษกรรม หมายถึง การกำหนดให้สิ่งที่เป็นความผิด ไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ทำให้ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดในทางอาญา เป็นขั้นตอนที่เกิดก่อนผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม หรือหลังจากมีคำตัดสินของศาลแล้วแต่ผู้กระทำความผิดนั้นยังไม่ได้รับโทษ หรือรับโทษอยู่แต่ยังไม่พ้นโทษ การนิรโทษกรรมต้องออกเป็นกฎหมาย โดยจะออกเป็นพระราชบัญญัติ หรือ พระราชกำหนดก็ได้

การอภัยโทษ หมายถึง การให้อภัยแก่ผู้ต้องโทษที่กำลังได้รับโทษอยู่ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องถูกลงโทษต่อไป การอภัยโทษเกิดขึ้นได้โดยการขอพระราชทานอภัยโทษจากพระมหากษัตริย์โดยอาจขอเองเป็นรายเฉพาะบุคคล หรือโดยฝ่ายบริหารตราพระราชกฤษฎีกาเพื่ออภัยโทษให้แก่บุคคลทั่วไป การอภัยโทษนั้นอาจจะยกโทษให้ทั้งหมดหรือลดหย่อนผ่อนโทษให้บางส่วน ผลทางกฎหมายของบุคคลเมื่อได้รับอภัยโทษแล้วก็ยังถือว่าเป็นบุคคลเคยถูกลงโทษเช่นเดิม

การล้างมลทิน หมายถึง การลบล้างโทษที่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาครบถ้วนและพ้นโทษแล้ว มีผลทางกฎหมายเท่ากับบุคคลนั้นไม่เคยได้รับโทษมาก่อน แต่ไม่ได้ล้างการกระทำที่เป็นความผิด กล่าวคือ ความผิดที่เคยกระทำก็ยังคงได้ชื่อว่าเคยกระทำความผิดอยู่นั่นเอง การล้างมลทินต้องทำเป็นกฎหมาย โดยออกเป็นพระราชบัญญัติ

การลบประวัติอาชญากร^๑ หมายถึง บุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งมีโทษทางอาญา จำคุก ที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ และลักษณะการกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้างและผู้กระทำความผิดซึ่งพ้นจากการต้องโทษ ไม่กลับมามีการกระทำผิดอีก ไม่น้อยกว่า ๕ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำผิดในครั้งแรก ก็ให้ดำเนินการลบประวัติอาชญากร ออกจากทะเบียนประวัติอาชญากร

^๑ นิยามศัพท์ ได้จากการที่กลุ่มผู้ศึกษาสรุปและสังเคราะห์เบื้องต้น

บทที่ ๒

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทยคณะผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

ความสำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากร

หลัก Three strikes law

ทฤษฎีการลงโทษ

ทฤษฎีการประทัບตรา

หลักนิรโทษกรรม

หลักอภัยโทษ

หลักล้างมลทิน

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศ

แนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากร

ทะเบียนประวัติอาชญากร มีวัตถุประสงค์ในด้านสืบสวนสอบสวนค้นหาผู้กระทำความผิดทางอาญา และทำให้ทราบประวัติการต้องโทษของผู้กระทำความผิด รวมทั้งค้นหาตัวผู้หลบหนีคดี ตลอดจนใช้ในการเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาคดีของศาล เกี่ยวกับการกำหนดโทษและลงโทษผู้กระทำความผิด

ทะเบียนประวัติอาชญากร^๒ จึงมีประโยชน์และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนพนักงานสอบสวน รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการเกิดอาชญากรรมภายในประเทศ รวมทั้งต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ในการปฏิบัติงาน คำว่า "ทะเบียน" "ประวัติ" และ "อาชญากร" จึงถือกำเนิดขึ้นเป็นกองทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีหน้าที่ในการเก็บบันทึกเรื่องราวและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปคดี โดยมีความหมายดังนี้

ทะเบียน มีความหมายตามพจนานุกรมว่า หมายถึงบัญชีที่ใช้จดลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ เช่น ทะเบียนบ้านหรือสำมะโนครัว ทะเบียนสมรส ฯลฯ ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการใช้เป็นหลักฐานสำคัญในการตรวจสอบ ยืนยันและอ้างอิง หรือใช้ในการพิสูจน์ความจริงในรูปคดี

ประวัติ หมายถึงเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ขวคราวและความเป็นไปได้ของสถานที่หรือเหตุการณ์ เช่น ประวัติของสถานที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการกล่าวถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้น หรือความเป็นไปได้ของสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ซึ่งประวัติในการเก็บบันทึกข้อมูลนั้น จะเป็นการเก็บบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อที่จะได้ทราบเรื่องราว ขวคราวและความเป็นไปได้ของบุคคลหรือสถานที่เกิดเหตุต่าง ๆ

^๒พ.ต.อ.ดนัย ตั้งชนกานนท์ รศ.(สบ.๔). “ความหมายของทะเบียน ประวัติ อาชญากร”. ภาควิชาวิทยาการตำรวจ ส่วนวิชาการสืบสวนและสอบสวน บก.ว.ก.ร.ร.นรต.(พ.ศ. ๒๕๔๓).หน้า ๘-๙.

อาชญากร หรือ อาชญากรรม โดยคำว่าอาชญากร หมายความว่าบุคคลผู้กระทำความผิด ส่วนอาชญากรรมหมายถึงการกระทำความผิด โดยความหมายของคำว่าอาชญากรรม แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ อาชญากรรมทางด้านกฎหมายและอาชญากรรมทางด้านสังคม โดยอาชญากรรมทางด้านกฎหมาย หมายถึงการกระทำความผิดใด ๆ ก็ตามซึ่งกำหนดที่ใช้อยู่ขณะนั้น บัญญัติไว้ว่าเป็นการกระทำความผิดและมีการกำหนดบทลงโทษ เช่น การลักทรัพย์เป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นว่า อาชญากรรมทางด้านกฎหมาย คือการกระทำความผิดทางอาญา และผู้กระทำความผิดทางอาญาจึงถือว่าเป็นอาชญากร ยกเว้นการกระทำความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งถือเป็นความผิดหลุโทษหรือเด็กที่กระทำความผิด ก็จะถือว่าไม่เป็นอาชญากร

อาชญากรรมทางด้านสังคม มีความหมายตามชื่อคือสังคม โดยถือเอาความประพฤติเป็นใหญ่ ซึ่งหมายถึงการประพฤติปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่ชั่วร้าย สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์ทรมานหรือได้รับความเจ็บปวด ทั้งร่างกายหรือจิตใจ ไม่เคารพต่อประโยชน์หรือสิทธิของบุคคลอื่น หรือแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นซึ่งกันและกันซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ก็ถือว่าเป็นอาชญากรรมทางด้านสังคมเช่นกัน

ดังนั้น กองทะเบียนประวัติอาชญากร จึงเป็นหน่วยงานเดียวภายในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านของบุคคล ซึ่งได้แก่ผู้ที่กระทำความผิดทางด้านคดีอาญา เช่น ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษ คนพ้นโทษ รวมทั้งบุคคลที่ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ผู้ร้ายที่ก่อคดีแล้วหลบหนีความผิด คนหายหรือคนพลัดหลงทาง และรวมถึงคนตายที่ไม่ทราบชื่อและประวัติส่วนบุคคล หน้าที่หลักของกองทะเบียนประวัติอาชญากรคือเก็บบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล เช่น แผ่นลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่าย แผนประทุษกรรม ประวัติย่อ ตำหนิรูปพรรณสัณฐานของบุคคล หมายถึง

นอกจากบุคลากรแล้ว กองทะเบียนประวัติอาชญากร ยังเก็บบันทึกประวัติของสิ่งของ เช่น ทรัพย์สินสูญหายหรือถูกประทุษร้าย ได้แก่ยานพาหนะ อาวุธปืนและทรัพย์สินอื่น ๆ โดยเก็บลักษณะในส่วนจากรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ตำหนิรูปพรรณ ชนิดวัตถุและหมายเลขทะเบียน เป็นต้น

แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law^๓

แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law เป็นแนวความคิดของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแนวคิดนี้จะกำหนดให้ศาลของแต่ละมลรัฐกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ ๒๕ ปี ถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิตสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดเป็นครั้งที่สามหรือกว่านั้นขึ้นไป ไม่ว่าการกระทำความผิดครั้งนั้นจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงหรือเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลนั้นเป็น “บุคคลผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งการกระทำความผิดแต่ละครั้งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

๑. การกระทำความผิดเพียงครั้งแรก (Strike One) บุคคลผู้กระทำความผิดยังมีโอกาสได้รับการพักการลงโทษ

๒. หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สอง (Strike Two) บุคคลที่กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษเต็มตามที่ผู้พิพากษากำหนด โดยไม่มีโอกาสได้รับการพักการลงโทษอีกต่อไป

๓. เมื่อเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สาม (Strike Three) บุคคลนั้นจะต้องได้รับโทษเต็มตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น และไม่มีโอกาสในการได้รับการพักการลงโทษอีกต่อไป

^๓ Mike Reynolds, Three Strikes and You're Out Stop Repeat Offender. [Online], ๓๑ January ๒๐๑๖. Source: <http://www.threestrikes.org/>

แนวความคิดของกฎหมาย Three strikes law นี้ จะเห็นได้ว่าเป็นแนวความคิดที่สนับสนุนการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะ บุคคลที่กระทำความผิดถึงครั้งที่สาม ต้องได้รับโทษมากขึ้น คือ จะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๒๕ ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต ฉะนั้นจึงต้องมีหลักฐานยืนยันถึงการกระทำความผิดเป็นครั้งที่สามของบุคคลนั้น โดยหลักฐานที่แสดงถึงการกระทำความผิดสามารถตรวจสอบได้จากทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดต่าง ๆ ของบุคคลนั่นเอง

ทฤษฎีการลงโทษ มีดังต่อไปนี้^๔

หากบุคคลกระทำความผิดจะถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเริ่มจากการถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุม พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายฟ้องร้องคดีต่อศาล จนถึงชั้นศาลที่พิจารณาพิพากษาลงโทษตามความผิดที่ได้กระทำลงไป ซึ่งนอกจากบุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษตามความผิดที่ได้กระทำลงไปแล้ว ยังจะถูกบันทึกชื่อพร้อมประวัติต่าง ๆ ไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรอีกด้วย ซึ่งการที่บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว

๑. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่กระทำความผิด (Prevention)

การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่นี้เป็นการทำให้บุคคลที่กระทำความผิดได้รับประสบการณ์จากการลงโทษที่เลวร้าย เพื่อข่มขู่หรือทำให้บุคคลนั้นเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดอีกในอนาคต หรืออาจเรียกว่าการข่มขู่เฉพาะตัวผู้กระทำความผิดก็ได้ (Specific Deterrence) ทั้งนี้ ควรจะต้องกำหนดโทษซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้กระทำความผิดมากกว่าผลที่บุคคลนั้นจะได้รับจากการกระทำความผิด เพื่อให้บุคคลนั้นเลิกมีความตั้งใจที่จะกระทำความผิด ซึ่งการที่บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว จะได้เป็นเครื่องเตือนใจ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความเข็ดหลาบ ไม่กล้ากระทำความผิดอีกเพราะการมีทะเบียนประวัติอาชญากรปรากฏแสดงว่าบุคคลนั้นเคยกระทำความผิดมาแล้ว ซึ่งหากกระทำความผิดครั้งใหม่อาจจะได้รับโทษเพิ่มขึ้น

๒. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้เกิดกระทำความผิดอีก (Restraint)

ทฤษฎีการลงโทษนี้เป็นการที่บุคคลในสังคมป้องกันตนเองจากบุคคลที่เป็นอาชญากรด้วยการแยกบุคคลนั้นออกจากสังคม ด้วยการทำให้หมดโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ไม่ว่าชั่วคราวหรือเป็นการถาวร เช่น การประหารชีวิต การจำคุกตลอดชีวิต หรือการเนรเทศ^๕ การที่บุคคลมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวนั้น แสดงว่าได้กระทำความผิดมาแล้ว หากบุคคลนั้นไปก่อความผิดขึ้นใหม่ จะต้องได้รับการลงโทษที่เพิ่มขึ้นซึ่งอาจจะถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิต อันถือเป็นการตัดโอกาสไม่ให้เกิดกระทำความผิดได้อีก

๓. การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม (Deterrence)

การลงโทษผู้กระทำความผิดตามวัตถุประสงค์นี้คล้ายกับการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด (Prevention) แต่เป็นการลงโทษในอีกมุมหนึ่ง กล่าวคือ ลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้

^๔ ธีรพงศ์ ใจหาญ, กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษ และวิธีการเพื่อบริหารความปลอดภัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓), หน้า ๒๘.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

คนทั่วไปหรือคนที่มีความคิดจะกระทำผิดเห็นว่าเมื่อกระทำความผิดจะได้รับโทษเช่นนี้ จะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด เรียกว่า การข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไป (General Deterrence)

เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดจะถูกลงโทษ พร้อมทั้งมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ซึ่งจะทำให้บุคคลที่ได้พบเห็นทราบว่าจะหากกระทำความผิดจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้ ทำให้บุคคลเหล่านั้นไม่กล้ากระทำความผิดขึ้น

๔. การลงโทษเพื่อเป็นการให้การศึกษ (Education)

ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นเพราะอยากให้สาธารณชนได้เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมอย่างถูกต้อง ด้วยวิธีการให้สาธารณชนเข้าร่วมในการพิจารณาคดี การตัดสินลงโทษ รวมถึงการที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษด้วย เมื่อสาธารณชนได้เข้าร่วมในการพิจารณาคดี จะได้ทราบว่าบุคคลที่กระทำความผิดนอกจากจะถูกลงโทษ ยังมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวตลอดไปอีกด้วย

๕. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)

การลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้ถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุด และได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมส่วนรวม โดยเหตุผลที่ว่าบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อีกทั้งการทดแทนยังเป็นสิ่งที่ตรงกับความรู้สึกของผู้เสียหายและประชาชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมายเองยังมีความรู้สึกว่าการลงโทษเป็นการทดแทนความผิดของผู้กระทำความผิดด้วย^๖ จึงเป็นความยุติธรรมและสมเหตุสมผลที่บุคคลนั้นจะถูกแก้แค้นทดแทน^๗ ตามหลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (Tit-for-tat)^๘ เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดก็สมควรแล้วที่จะมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวตลอดไป เพื่อเป็นการทดแทนความรู้สึกของผู้เสียหาย

อย่างไรก็ตามปัจจุบันแนวความคิดของการมีทะเบียนประวัติอาชญากรได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือประเทศต่าง ๆ เริ่มมีแนวคิดว่า การคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นตราบาปติดตัว ส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้นอย่างมากมาย จึงปรากฏว่าได้มีการนำแนวความคิดของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ทฤษฎีการประทัตตรา^๙

ในสมัยโบราณบางยุค นักโทษที่จะพ้นโทษออกไป ต้องถูกสักที่หน้าผากหรือส่วนสำคัญของร่างกาย เพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงให้คนภายนอกรู้ว่า เขาเคยเป็นนักโทษหรืออาชญากรมาก่อน จะได้มีความระมัดระวังตระหนักถึงภัยที่จะมาถึงตัว นั่นคือการตีตราบาปหรือประทัตตราในเชิงกายภาพแก่ผู้กระทำความผิด ปัจจุบันแม้จะไม่มี การประทัตตราแบบนี้หลงเหลืออยู่แล้ว แต่การประทัตตราบาปลงบนจิตใจหรือความรู้สึกของผู้กระทำความผิดก็ยังคงมีอยู่

^๖ อุททิศ แสนโกติก, กฎหมายอาญา ภาค ๑. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒-๒๓.

^๗ Wayne R. LaFave, Criminal Law. P. ๓๐.

^๘ ประเสริฐ เมฆมนั, หลักทฤษฎีอาญา. หน้า ๕๖.

^๙ สุข มีนุช. อาชญากรกับทฤษฎีการประทัตตรา. สามารถเข้าถึงได้ที่ <http://br.correct.go.th/spn/index.php/๒๐๑๑-๑๒-๑๗-๑๒-๕๙-๕๑/๓๓-๒๐๑๑-๑๒-๓๐-๑๕-๑๕-๐๔> . สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐

ทฤษฎีการประทับตรา (Labeling theory) เป็นแนวคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการอาชญาวิทยายุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว ที่มาของทฤษฎีนี้พัฒนามาจากแนวคิดของ Howard S. Becker นักสังคมวิทยาชาวชิคาโก เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ทฤษฎีการกระทำตอบโต้ทางสังคม (Social reaction theory) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า การกระทำใดใดก็ตามที่เรียกว่าเป็น "พฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior)" โดยเนื้อแท้ของมันแล้ว ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้กระทำความผิดโดยตรง แต่เป็นแนวโน้มที่คนส่วนใหญ่มีการประทับตราในเชิงลบให้กับพฤติกรรมนั้นๆ ที่เขาเห็นว่าผิดแผกแตกต่างไปจากบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวังหรือต้องการให้เป็น ดังนั้น พฤติกรรมเบี่ยงเบนในมุมมองของทฤษฎีนี้ จึงเน้นไปที่ปฏิกิริยาของสังคมที่มีต่อผู้กระทำความผิดมากกว่าเนื้อหาสาระของการกระทำนั้นโดยตรง

แนวคิดดังกล่าวก็พอมีเหตุผลสนับสนุนอยู่ ดังจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมอย่างเดียวกันในสังคมหนึ่งอาจจะเป็นสิ่งผิด ในขณะที่อีกสังคมหนึ่งอาจมองว่าเป็นพฤติกรรมปกติ การปล้นคนรวยแล้วนำทรัพย์สินที่ได้ไปช่วยเหลือคนจนของโจรสลัดก่อน แม้จะผิดกฎหมายแต่สังคมก็มองด้วยความชื่นชม เมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว สังคมก็ยังให้การยอมรับก็มีตัวอย่างอยู่ให้เห็น การฆ่ากันในสนามรบของทหาร ถูกยกย่องว่าเป็นสิ่งมีเกียรติ เป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญ ในขณะที่วัยรุ่นนรกพวกตีกันถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมเลวร้าย สตรีมีสามีคราวเดียวกันหลายคนถูกประณามในสังคมทั่วไป แต่ในกลุ่มคนที่ยอมรับวัฒนธรรมการมีครอบครัวแบบเมียเดียวหลายผัวหรือ "polyandry" เช่น ชาวธิเบตบางกลุ่มในเนปาลหรืออินเดีย การกระทำเช่นนั้นก็มีใช้สิ่งผิดปกติสำหรับพวกเขาเลย สมัยหนึ่ง การสูบบุหรี่ถือเป็นพฤติกรรมปกติ แต่ปัจจุบันกลายเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย

ทฤษฎีการประทับตรามีประโยชน์ต่อวงการอาชญาวิทยามาก เพราะได้มีการนำแนวคิดไปปรับใช้ในการแก้ไขผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดเล็กน้อยหรือความผิดครั้งแรกที่ไม่ร้ายแรง โดยให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสแก้ตัว ในลักษณะการพิพากษาให้รอลงอาญาหรือการคุมประพฤติ แม้ผู้ที่ถูกตัดสินจำคุกไปแล้วระยะหนึ่ง เมื่อมีความประพฤติดี มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าสำนึกตระหนักในการกระทำผิดก็มีการลดโทษให้ หรือพักการลงโทษ ปลดปล่อยตัวก่อนกำหนดพ้นโทษจริงตามคำพิพากษาขอศาล รัฐบาลเองก็มีแนวนโยบายในการพัฒนาฝึกฝนอบรมผู้กระทำความผิดทั้งในด้านความรู้ ความคิดและจิตสำนึก ให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ดี ลดการประทับตราของสังคม ซึ่งจะทำให้เขาสามารถปรับปรุงตัวและกลับเข้าสู่สังคมได้ตามปกติ ไม่ถลำลึกยอมรับตัวเองว่าเป็นอาชญากรโดยสันดาน

หลักการนิรโทษกรรม

การนิรโทษกรรม คือ Amnesty^{๑๐} เป็นวิธีการลบล้างการกระทำความผิดที่ผ่านมาในอดีตของผู้กระทำความผิดโดยตั้งอยู่บนเหตุผลของการไม่สมควรถือเอาเป็นความผิดและบังคับใช้โทษแก่การกระทำใด ๆ เมื่อเห็นถึงประโยชน์อย่างอื่นที่มากกว่า^{๑๑} และเพื่อต้องการให้สังคมลืมการกระทำความผิดนั้นด้วย โดยมีกฎหมายที่ออกมาในภายหลังการกระทำความผิดนั้น กำหนดให้การกระทำความผิดนั้นไม่เป็นความผิดอีกต่อไป พร้อมทั้งให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดด้วย

^{๑๐} Bryan A. Garner, Black's Law Dictionary, ๙th ed. (United States of America: West Publishing Co., ๒๐๐๙), p.๙๙.

^{๑๑} วาสนา รอดเอี่ยม, "การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก," หน้า ๑๐๔.

โดยทั่วไปอำนาจในการนิรโทษกรรมเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่หลายครั้งนิรโทษกรรมมีขึ้นด้วยเหตุผลของการปฏิวัติหรือรัฐประหาร โดยผู้ใช้อำนาจในการให้นิรโทษกรรมจะพิจารณาสภาพของความผิดยุคสมัยของบ้านเมือง ว่าสมควรที่จะจัดให้มีการนิรโทษกรรมแก่การกระทำความผิดใด หรือจะกำหนดขอบเขตหรือเงื่อนไขของการนิรโทษกรรมอย่างไรบ้าง ซึ่งสามารถจัดประเภทของการนิรโทษกรรมได้เป็น ๒ ประเภท^{๑๒} ได้แก่

๑. การนิรโทษกรรมแบบทั่วไป กล่าวคือ เป็นการนิรโทษกรรมให้แก่การกระทำทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

๒. การนิรโทษกรรมแบบมีเงื่อนไข จะมีซึ่งการระบุให้อภัยการกระทำใดการกระทำหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง หรืออาจกำหนดข้อยกเว้นบางประการก็ได้

หากบุคคลใดได้รับการนิรโทษกรรม จะมีผลทั้งต่อการกระทำความผิดทางอาญา กระบวนพิจารณาคดีอาญา และผลอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผลต่อการกระทำความผิดทางอาญา

การนิรโทษกรรมอาจจะมีผลเป็นการยกเว้นความผิด กล่าวคือ ถือเสมือนว่าความผิดที่ได้รับประโยชน์จากนิรโทษกรรมไม่เคยได้เกิดขึ้นเลย หรือมีผลเป็นการยกเว้นโทษ ซึ่งกฎหมายนิรโทษกรรมที่มีผลเป็นการยกเว้นโทษนี้จะกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลกระทำการตามที่กำหนดก่อน จึงจะได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ของผู้มีอำนาจว่าจะให้การนิรโทษกรรมมีผลเป็นการใด^{๑๓}

(๒) ผลต่อกระบวนพิจารณาคดีอาญา

บุคคลที่ได้รับนิรโทษกรรมจะไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา เพราะการนิรโทษกรรมทำให้สิทธิในการฟ้องคดีเป็นอันระงับไป^{๑๔} ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๗)^{๑๕} ดังนั้นหากคดียังไม่เข้าสู่การพิจารณาของศาล หรือยังอยู่ในขั้นตอนของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่อาจทำการสอบสวนหรือฟ้องร้องต่อไปได้ แต่หากคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลแล้ว พนักงานอัยการสามารถขอถอนฟ้องได้ หรือศาลอาจพิพากษายกฟ้องหรือสั่งจำหน่ายคดีก็ได้^{๑๖} และหากบุคคลที่ได้รับนิรโทษกรรมเป็นบุคคลที่ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ บุคคลนั้นจะพ้นจากการได้รับโทษ และถือว่าบุคคลนั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นมาก่อน

(๓) ผลต่อทะเบียนประวัติอาชญากร

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๘-๑๑๑.

^{๑๓} สุรพล คงลาภ, “นิรโทษกรรม : ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและผลทางกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (๒๕๓๔), หน้า ๑๐๑.

^{๑๔} จิตติ ดิงศภัทัย, กฎหมายอาญาภาค ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐ (กรุงเทพมหานคร : จีรรัชการพิมพ์, ๒๕๔๖). หน้า ๕๕-๕๖.

^{๑๕} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๗) “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้ ... (๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ”

^{๑๖} สุรพล คงลาภ. “นิรโทษกรรม : ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและผลทางกฎหมาย.” หน้า ๑๑๐.

เมื่อการนิรโทษกรรมมีผลเป็นเพียงการยกเว้นความผิด หรือยกเว้นโทษให้แก่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรมเท่านั้น ประกอบกับ ข้อเท็จจริงอันเป็นมูลแห่งการกระทำความผิดยังคงมีอยู่ เพราะฉะนั้น กล่าวได้ว่า ทะเบียนประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดก็จะมีปรากฏอยู่เช่นเดียวกัน

แม้ว่านิรโทษกรรมเป็นการยกเว้นความผิด แต่พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมของประเทศไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะมีผลเป็นการยกเว้นความผิดให้กับผู้กระทำความผิดทางการเมือง ไม่ได้ครอบคลุมการกระทำความผิดที่หลากหลาย เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้นิรโทษกรรมมีผลเป็นการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรม

หลักการอภัยโทษ

การอภัยโทษเป็นวิธีการแสดงความเมตตาปราณีขององค์อัครมุขหรือประมุขรัฐอันมีที่ประสงค์ที่จะมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษนั้นได้รับโทษทั้งหมดหรือแต่บางส่วน^{๑๗} สำหรับประเทศไทยนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๗^{๑๘} กำหนดให้มีการอภัยโทษเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งอาจจะเป็นการยกโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดแล้วแต่กรณี

หากบุคคลใดต้องการได้รับการพระราชทานอภัยโทษจะต้องยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอรับพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ การพระราชทานอภัยโทษเป็นรายบุคคล หรือคณะบุคคล กล่าวคือ เป็นการพระราชทานอภัยโทษให้เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ต้องโทษรายใดรายหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และการพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป การพระราชทานอภัยโทษในกรณีนี้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๑ ทวิ^{๑๙} ซึ่งจะมีขึ้นโดยมีเหตุอันสมควรหรือเหตุการณ์พิเศษอันสำคัญเกี่ยวเนื่องกับองค์พระมหากษัตริย์ หรือชาติบ้านเมือง เช่น เนื่องในโอกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษกในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา หรือโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เป็นต้น

ส่วนผลของการที่บุคคลได้รับการอภัยโทษนั้นจะเป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๕^{๒๐} และมาตรา ๒๖๖^{๒๑} กำหนดไว้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

^{๑๗} ภิรมย์ ธรรมศิริ ศศิธร เอี่ยมแก้ว และสิบพัน วนวิสุทธิ์. “การพระราชทานอภัยโทษ,” วารสารราชทัณฑ์ ๔๗.(๒๕๔๒).๒๕-๓๐

^{๑๘} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๙ “ผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษอย่างใด ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ได้”

^{๑๙} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๑ ทวิ “ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษก็ได้ การพระราชทานอภัยโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

^{๒๐} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๕ “ในกรณีที่มีการอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข ห้ามมิให้บังคับโทษนั้น ถ้าบังคับโทษไปบ้างแล้วให้หยุดทันที ถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้ว ให้คืนค่าปรับให้ไปทั้งหมด ถ้าการอภัยโทษเป็นแต่เพียงเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ โทษที่เหลืออยู่ก็ให้บังคับต่อไปได้ แต่การได้รับพระราชทานอภัยโทษไม่เป็นเหตุให้ผู้รับพ้นความรับผิดชอบในการต้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทนตามคำพิพากษา”

(๑) ผลต่อการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ

การอภัยโทษจะไม่มีผลเป็นการยกเว้นความผิด เพราะเป็นเพียงการยกเว้นโทษหรือลดโทษเท่านั้น โดยหากเป็นการพระราชทานอภัยโทษโดยเด็ดขาดแบบไม่มีเงื่อนไข ผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษจะไม่ถูกบังคับโทษนั้นอีกต่อไป หากได้รับโทษนั้นอยู่ โทษนั้นก็จะหยุดทันที แต่หากได้รับพระราชทานอภัยโทษในกรณีเปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา หรือได้รับการลดโทษ โทษที่เหลืออยู่กฎหมายก็ให้บังคับต่อไปได้

(๒) ผลต่อทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อการอภัยโทษไม่มีผลลบล้างคำพิพากษาของศาล เพราะไม่มีผลเป็นการลบล้างการกระทำความผิด ฉะนั้นทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษจึงยังคงมีอยู่ให้สามารถตรวจสอบได้

ทั้งนี้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของกฎหมายที่นำมาเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ประเทศแคนาดา ตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C.๑๙๘๕ ก็ได้กำหนดให้การอภัยโทษมีผลเป็นการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม การอภัยโทษสำหรับประเทศไทย ส่วนใหญ่จะออกเป็นพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ อันเป็นฝ่ายบริหาร ไม่ใช่ฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นตัวแทนของประชาชนและมีหน้าที่ออกกฎหมายโดยตรง เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผลของการอภัยโทษ

หลักการล้างมลทิน

การล้างมลทิน หมายถึง การทำให้ผู้ที่เคยกระทำความผิด และได้รับการลงโทษแล้ว พ้นจากตราบาปเสมือนว่าไม่เคยต้องโทษด้วยเหตุที่ได้กระทำความผิดนั้นมาก่อน^{๒๒} กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การล้างมลทินเป็นการคืนสิทธิ สถานภาพทางกฎหมายรวมทั้งทางสังคมที่เสียไปในระหว่างถูกลงโทษให้แก่ผู้ต้องโทษ^{๒๓} เพื่อให้ผู้ต้องโทษนั้นสามารถกลับเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมได้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากแนวคิดที่ว่า การล้างมลทินเป็นการอภัยทานความผิดและโทษของพระมหากษัตริย์^{๒๔} โดยเมื่อพระมหากษัตริย์มีความประสงค์จะล้างมลทินให้แก่ผู้กระทำความผิด ฝ่ายนิติบัญญัติจะนำความประสงค์นั้นไปตราเป็นพระราชบัญญัติล้างมลทินออกมา ซึ่งมักจะออกมาในโอกาสหรือเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมือง เช่น พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐^{๒๕} เป็นต้น

^{๒๑} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๖ “เมื่อผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอย่างหนึ่ง ถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอีกอย่างหนึ่ง อภัยโทษนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจศาลที่จะเพิ่มโทษ หรือไม่รอการลงอาญาตามกฎหมายลักษณะอาญาว่าด้วยกระทำความผิดหลายครั้งไม่เช็ดหลาบหรือว่าด้วยการรอลงอาญา”

^{๒๒} ลาวัณย์ อ่อนสำลี. “การล้างมลทิน”. วารสารราชทัณฑ์ ๕๕.(๒๕๕๐). หน้า ๘๘-๙๐.

^{๒๓} วาสนา รอดเยี่ยม. “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก.” หน้า ๑๑๗.

^{๒๔} ศิรสา พูลสนอง. “การล้างมลทินในประเทศไทย”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๔๓). หน้า ๒๒.

^{๒๕} พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐.ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔. (วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐).

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔ เท่านั้น โดยกำหนดให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากรมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำการพิจารณาข้อมูลทุกประเภทออกจากรฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ภายใต้หลักเกณฑ์ เช่น มีหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดตายแล้ว, ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกัน , พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี , ศาลพิพากษายกฟ้อง, กฎหมายที่ออกใช้ภายหลังกระทำความผิดยกเลิกความผิดนั้น, มีกฎหมายยกเว้นโทษ, คดีลหุโทษ หรือคดีที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าลหุโทษ , ความผิดตามกฎหมายจราจรทางบก , ความผิดตามกฎหมายอื่นๆที่กำหนดให้มีโทษปรับสถานเดียว, คดีตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด, คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยศาลมิได้พิพากษาลงโทษจำคุก เป็นต้น

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศ

การลบทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นกระบวนการหนึ่งที่อยู่ภายใต้หลักการที่ว่า บุคคลทุกคนย่อมต้องไม่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ สิทธิความเท่าเทียมกัน ซึ่งทุกคนจะต้องได้รับความคุ้มครอง โดยที่การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศจะมีขั้นตอนและวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เป็นไปตามการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์ของข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่มีความจำเป็นต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้ศึกษาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนการลบทะเบียนประวัติอาชญากรดังต่อไปนี้

ประเทศแคนาดา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C. ๑๙๘๕ นั้น มีขึ้นเมื่อบุคคลผู้กระทำความผิดผ่านขั้นตอนการอภัยโทษมาแล้ว เพราะฉะนั้นรูปแบบและกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศแคนาดา จึงเป็นขั้นตอนการพิจารณาว่าบุคคลใดสมควรได้รับการอภัยโทษ

ในการพิจารณาให้อภัยโทษ จะมีคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการอภัยโทษ” มีหน้าที่ในการพิจารณาว่าบุคคลใดสมควรได้รับการอภัยโทษ ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการอภัยโทษจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานดังต่อไปนี้^{๒๖}

๑. บุคคลผู้ยื่นคำร้องจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี และไม่ได้กระทำความผิดทางอาญาอื่นใดอีก
๒. ผู้ยื่นคำร้องจะต้องผ่านการอบรมแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นพลเมืองดีของสังคม
๓. คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาตัดสินว่าการให้อภัยโทษจะทำให้การบริหารกระบวนการยุติธรรมเกิดความเสียหายหรือไม่ โดยพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ประกอบด้วย
 - ๓.๑ ลักษณะ ความรุนแรง ระยะเวลาของการกระทำความผิด

^{๒๖} Criminal Records Act R.S.C. ๑๙๘๕, Sec. ๔.๑.

๓.๒ พฤติการณ์แวดล้อมของการกระทำความผิด

๓.๓ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดของบุคคลผู้ยื่นคำร้อง

๔. เมื่อได้รับคำร้องขอภัยโทษแล้ว คณะกรรมการต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้^{๒๗}

๔.๑ ตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ยื่นคำร้องนับแต่วันถูกตัดสินลงโทษ

๔.๒ หากคณะกรรมการขอภัยโทษมีแนวโน้มว่าจะปฏิเสธการขอภัยโทษ คณะกรรมการจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ยื่นคำร้องทราบถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นจะทำในรูปของลายลักษณ์อักษรหรือกระทำด้วยวาจาก็ได้ ทั้งนี้หากคณะกรรมการปฏิเสธที่จะให้อภัยโทษ บุคคลผู้ยื่นคำร้องสามารถยื่นคำร้องได้อีกครั้ง แต่ต้องรอให้ระยะเวลา ๑ ปีนับแต่วันที่ถูกปฏิเสธการให้อภัยโทษผ่านพ้นไปเสียก่อน

๔.๓ เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อคิดเห็นของบุคคลผู้ยื่นคำร้องแล้ว คณะกรรมการจะต้องพิจารณาข้อคิดเห็นประกอบกับคำร้องภายในระยะเวลาอันสมควร ก่อนที่จะมีคำตัดสินออกมา

อย่างไรก็ตาม แม้บุคคลผู้กระทำความผิดผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะได้รับการขอภัยโทษแล้วก็ตาม แต่หากเกิดกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คณะกรรมการขอภัยโทษจะยกเลิกการขอภัยโทษนั้น^{๒๘}

(๑) หากบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดและถูกตัดสินลงโทษอีกครั้งหนึ่ง

(๒) มีหลักฐานว่าบุคคลที่ได้รับอภัยโทษไม่มีความประพฤติดีอีกต่อไป

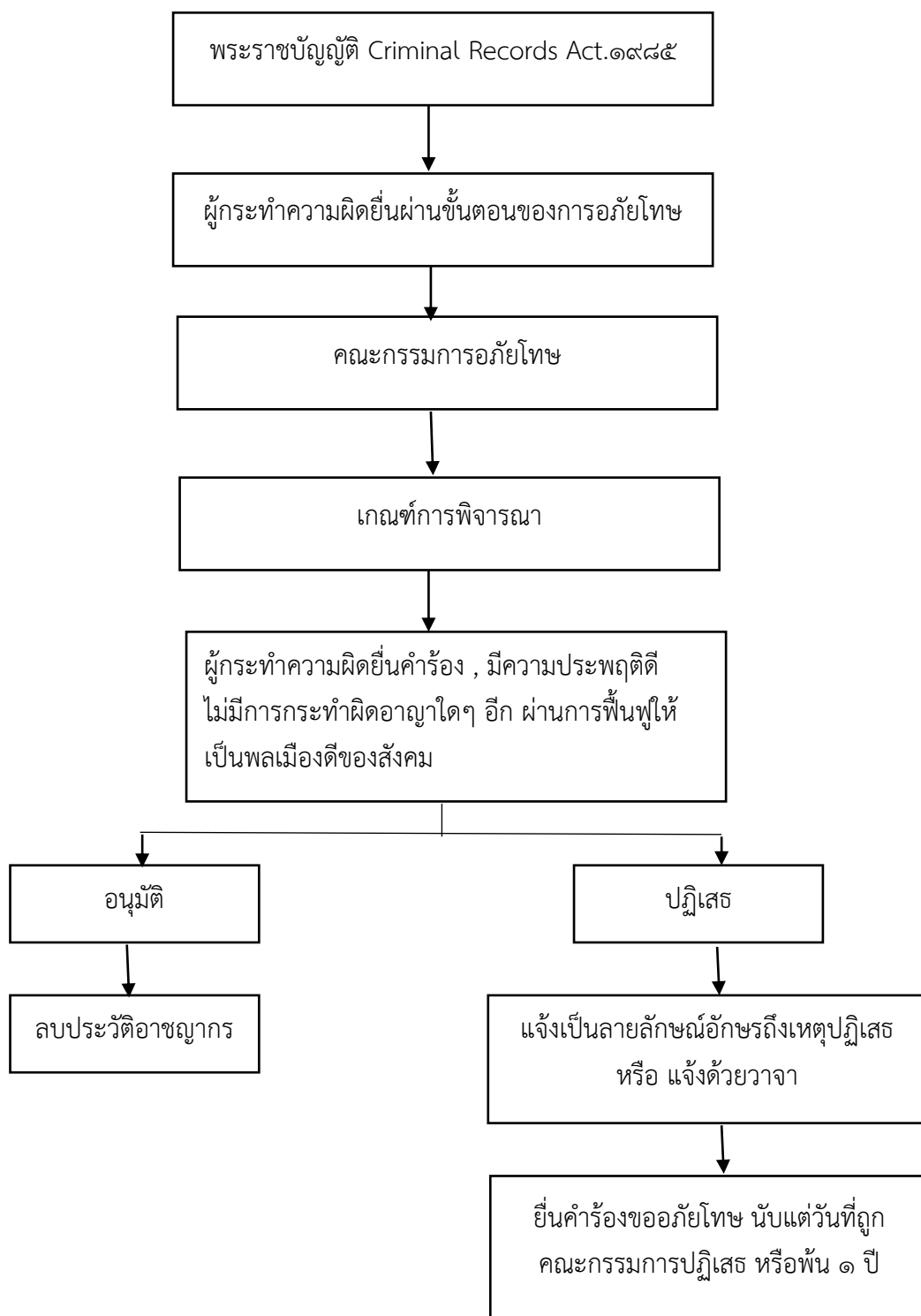
(๓) มีหลักฐานว่าผู้ยื่นคำร้องขอภัยโทษทำเอกสารปลอมในการยื่นคำร้องขอภัยโทษ หรือปกปิดข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาคำร้องขอภัยโทษนั้น

ทั้งนี้ก่อนที่คณะกรรมการจะยกเลิกการขอภัยโทษ จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ยื่นคำร้องทราบถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็น โดยการแสดงความคิดเห็นจะกระทำในรูปของลายลักษณ์อักษรหรือกระทำด้วยวาจาก็ได้ และคณะกรรมการจะต้องพิจารณาข้อคิดเห็นประกอบกับคำร้องภายในระยะเวลาอันสมควร ก่อนที่จะมีคำตัดสินออกมา

^{๒๗} Criminal Records Act R.S.C. ๑๙๘๕, Sec. ๔.๒.

^{๒๘} Criminal Records Act R.S.C. 1985, Sec. 7.

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการลบประวัติอาชญากรของประเทศแคนาดา

ประเทศนิวซีแลนด์

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean State) Act ๒๐๐๔ นั้น ไม่ได้หมายความว่าในการทำลายหรือลบล้างทะเบียนประวัติอาชญากร หรือประวัติการกระทำความผิดออกไปจากสารบบแต่อย่างใด แต่การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามพระราชบัญญัตินี้ให้โอกาสบุคคลซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด มีสิทธิที่จะร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร และสามารถกล่าวอ้างว่าตนเองไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดมาก่อน รวมไปถึงห้องครุฑของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ปกปิดทะเบียนประวัติการกระทำความผิดเอาไว้ หากมีการร้องขอให้เปิดเผย

ส่วนกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น จะเริ่มต้นจากบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ยื่นคำร้องขอต่อศาล District Court ให้พิจารณาว่าตนเองสมควรได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่ ซึ่งในการพิจารณานั้น ศาลจะพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่บุคคลผู้ยื่นคำร้องจะได้รับจากการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรกับประโยชน์สาธารณะ อันรวมถึงความปลอดภัยของสังคมด้วย ทั้งนี้ศาลจะตระหนักถึงการกระทำความผิดครั้งก่อน ๆ ของบุคคลผู้ยื่นคำร้องด้วย

ในการพิจารณาของศาล District Court นั้น ศาลสามารถเรียกพยานหลักฐานต่าง ๆ เช่น เอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาได้ เพื่อช่วยให้ศาลพิจารณาคำร้องนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ หากกรณีเป็นที่สมควร ศาล District Court ยังสามารถส่งคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ศาล High Court เป็นผู้พิจารณาก็ได้^{๒๙}

นอกจากคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว บุคคลผู้ยื่นคำร้องยังสามารถยื่นคำร้องเพิ่มเติมให้ศาล District Court พิจารณายกเว้นระยะเวลาการแก้ไขฟื้นฟู รวมไปถึงระยะเวลาการควบคุมตัวได้ด้วย แต่ในการยื่นคำร้องเพิ่มเติมนี้ ศาลมีสิทธิที่จะปฏิเสธคำร้องดังกล่าวได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ หรือเป็นคำร้องที่ยื่นเข้ามาเพื่อรวบกว่นหรือขัดขวางกระบวนการพิจารณาของศาล

เมื่อบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้ยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร รวมไปถึงคำร้องเพิ่มเติมแล้ว หากศาลปฏิเสธไม่รับคำร้อง บุคคลนั้นสามารถยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงขึ้นไปได้อีกครั้งหนึ่งดังต่อไปนี้^{๓๐}

๑. กรณียื่นคำร้องต่อศาล District Court หากต้องการยื่นคำร้องอุทธรณ์ให้ยื่นต่อศาล High Court

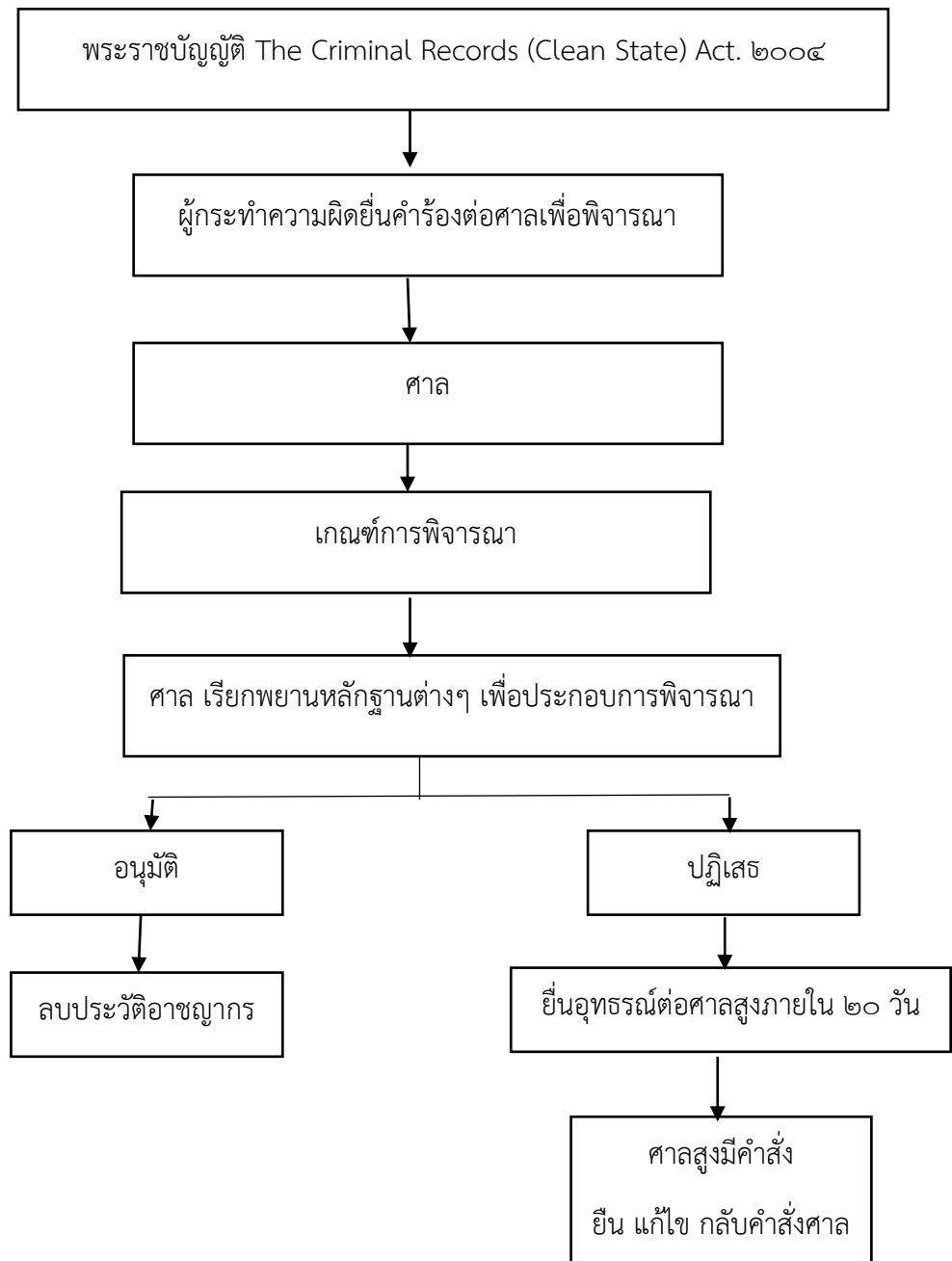
๒. กรณียื่นคำร้องต่อศาล High Court หากต้องการยื่นคำร้องอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาล Court of Appeal

ส่วนระยะเวลาในการยื่นคำร้องอุทธรณ์นี้ ให้ยื่นภายใน ๒๘ วันนับแต่วันที่ศาลปฏิเสธไม่รับคำร้องนั้น หรือระยะเวลายาวกว่านั้นตามที่ศาล High Court หรือศาล Court of Appeal จะกำหนด โดยศาลที่มีหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์ มีอำนาจที่จะยืนยัน กลับ หรือแก้ไขคำตัดสินของศาลเดิม

^{๒๙} The Criminal Recored (Clean State) Act ๒๐๐๔ Pub. No. ๓๖ (May ๑๖, ๒๐๐๔), Sec. ๑๐.

^{๓๐} The Criminal Recored (Clean State) Act ๒๐๐๔ Pub. No. ๓๖ (May ๑๖, ๒๐๐๔), Sec. ๑๒.

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการลบประวัติอาชญากรของประเทศนิวซีแลนด์

สาธารณรัฐสิงคโปร์^{๓๑}

ตาม The Registration of Criminals(Amendment) Act ๒๐๐๕ ได้กำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดจะมีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยที่ ผู้กระทำความผิดไม่ได้กระทำความผิดอาญาใดๆอีกภายในระยะเวลา ๕ ปีติดต่อกันนับแต่ที่ได้กระทำความผิดในครั้งแรก โดยไม่รวมระยะเวลาที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษจำคุก หรือถูกควบคุมตัวอยู่ หรืออยู่ในระหว่างอุทธรณ์คำพิพากษา กล่าวคือภายในระยะเวลา ๕ ปี ผู้กระทำความผิด จะต้องไม่ถูกตัดสินในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดอาญา
- (๒) ไม่ได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดอาญาในเหตุการณ์
- (๓) ไม่ได้ถูกควบคุม หรือคุมขังโดยพนักงานตำรวจ (ตาม กฎหมายอาญา มาตรา ๓๐)
- (๔) ไม่ได้ถูกกักขังหรือเข้ารับการรักษาในสถาบันยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด หรือเข้ารับการรักษาที่ศูนย์เกี่ยวกับสารที่ทำให้มึนเมา ตามกฎหมายว่าด้วยสารเสพติดที่ทำให้มึนเมา

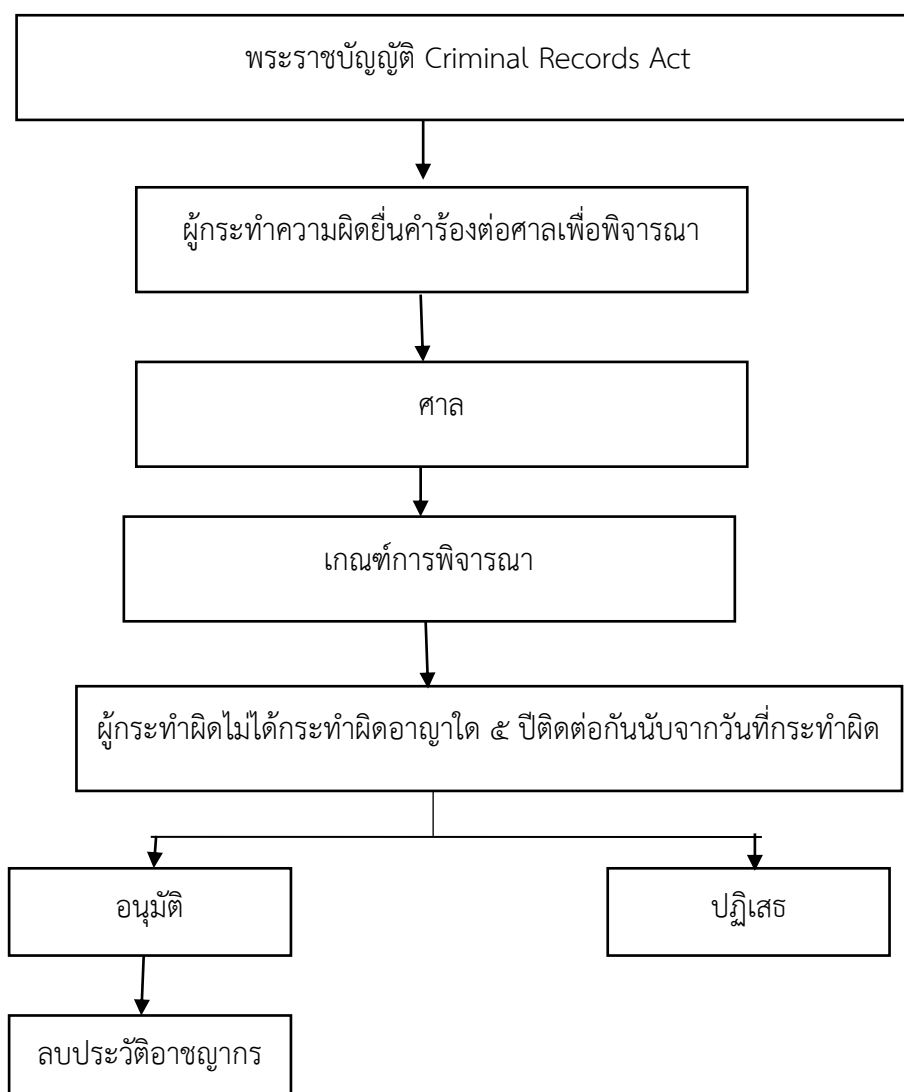
บุคคลผู้กระทำความผิดจะถูกนำทะเบียนประวัติอาชญากรกลับมาใช้อีก ต่อเมื่อ

- (๑) ได้กระทำความผิดอาญาตามที่ระบุไว้ใน ตารางที่สามเช่น ความผิดฐานค้ายาเสพติด , ความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา , ทำร้ายร่างกายรับอันตรายสาหัส , ข่มขืน , การลักพาตัว , ปล้นทรัพย์ เป็นต้น
- (๒) ถูกจำคุกเกิน ๓ เดือน
- (๓) ถูกปรับเกิน ๒,๐๐๐ ดอลลาร์สิงคโปร์

^{๓๑}The Registration of Criminals (Amendment) Act ๒๐๐๕. สามารถเข้าถึงได้ที่

<http://statutes.agc.gov.sg/aol/search/display/view.wmp;page=๐;query=Id%3A๓๗๔๕๘๔๘๕๑-๐๘cc-๔c๑c-a๖eb-๓๙๘b๒๘c๑b๓ae%2๐Depth%3A๐%2๐Status%3Apublished%2๐Published%3A๑๓%2๐Fo๖%2๐F๒๐๐๕;rec=๐;resUrl=http%3A%2๐F%2๐statutes.agc.gov.sg%2๐Faol%2๐Fsearch%2๐Fsummary%2๐Fresults.wmp%3Bpage%3D๐%3Bquery%3DId%2๕๓A๓๗๔๕๘๔๘๕๑-๐๘cc-๔c๑c-a๖eb-๓๙๘b๒๘c๑b๓ae%2๕๒๐Depth%2๕๓A๐%2๕๒๐Status%2๕๓Apublished%2๕๒๐Published%2๕๓A๑๓%2๕๒Fo๖%2๕๒F๒๐๐๕>(ออนไลน์). เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐.

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการลบประวัติอาชญากรของประเทศสิงคโปร์

แนวคิดกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

ระบบกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเป็นยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน จัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้วิธีการสมานฉันท์ เพื่อลดความเสียหายและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิด รวมทั้งวิธีการคืนคนดีกลับสู่สังคมด้วยระบบการฟื้นฟู ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกจึงมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหลายประการเพื่อสนับสนุนการใช้ยุติธรรมทางเลือก^{๓๒}

แนวคิดพื้นฐานด้านกฎหมาย ที่จะนำมาสู่มาตรการทางเลือกในคดีอาญามีทั้งในส่วนที่เป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติกล่าวคือแนวความคิดพื้นฐานตามกฎหมายสารบัญญัติจะนำมาสู่มาตรการทางเลือกสำหรับระบับข้อพิพาททางอาญาคือ พื้นฐานการแบ่งแยกประเภทความผิดทางอาญาออกเป็น

³² ดร.สุทธิพล ทวีชัยการ. “กระบวนการยุติธรรมทางเลือกในคดีอาญา”. (หน่วยที่ 9). เข้าถึงได้ที่ <http://law.stou.ac.th/dynfiles/41717-9-A.pdf>. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560

ความผิดอันยอมความได้หรือที่เรียกว่า ความผิดต่อส่วนตัวและความผิดอาญาแผ่นดิน อันเป็นความผิดยอมความไม่ได้พื้นฐานของการแบ่งแยกประเภทความผิดเช่นนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาว่า ความผิดประเภทใดที่จะสามารถนำเข้ามาสู่กระบวนการประนอมข้อพิพาททางอาญาอันเป็นมาตรการทางเลือกได้โดยที่ไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งถือเป็นกฎหมายมหาชนที่รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลให้สังคมมีความสงบเรียบร้อยแนวความคิดพื้นฐานตามกฎหมายวิธีบัญญัติที่นำมาสู่การใช้มาตรการประนอมข้อพิพาททางอาญาจะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องมาจากการที่กฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติให้ความผิดบางประเภทเป็นความผิดที่ยอมความได้ ความผิดประเภทที่ยอมความได้นั้นตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เรียกว่าความผิดต่อส่วนตัวซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่ ความผิดอันยอมความได้ในประมวลกฎหมายอาญาก็คือความผิดต่อส่วนตัวในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาความผิดประเภทนั้นจะมีขั้นตอนและกระบวนการที่แตกต่างไปจากกระบวนการทั่วไป กล่าวคือการที่ข้อพิพาทจะเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายได้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในการใช้อำนาจดำเนินการตามกฎหมายของผู้เสียหายก่อน คือจะต้องมีการร้องทุกข์มิเช่นนั้นรัฐจะไม่มีอำนาจในการที่จะเข้าไปดำเนินการใดๆ

แนวคิดวิธีการปฏิบัติต่อคนโดยไม่ใช้คุกรู้จักกันในนามที่เป็นทางการว่า วิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ (non-custodial treatment) หรือวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้ชุมชน (community-based correction) เกิดขึ้นจริงจังเมื่อมีการเคลื่อนไหวในปี ๑๙๖๐ ในสหรัฐอเมริกาโดยการเคลื่อนไหวนั้นเกิดขึ้นเมื่อแนวคิดการใช้คุกเริ่มประสบปัญหา “คนล้นคุก” และความนิยมในการใช้คุกลดลงในประเทศตะวันตกบรรดานักอาชญาและงานยุติธรรมเริ่มคิดถึงทางเลือกที่คุ้มค่าในการลงทุนโดยนำวิธีการแก้ไขฟื้นฟูมาใช้แทนโทษจำคุกและเป็นแนวคิดที่มีมนุษยธรรมมากกว่า โดยมีการเสนอความคิดที่ว่า ถ้าสังคมไม่ยอมปรับเปลี่ยน “ผู้กระทำความผิด” ให้กลายเป็น “ผู้ที่ไม่กระทำความผิด” หรือ “พลเมืองดี” สังคมเองก็จะกลายเป็นผู้ผลิตประชากร “ผู้กระทำความผิด” ให้ทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้นโดยอัตโนมัติ ด้วยเหตุนี้จึงมีการปฏิรูประบบงานราชทัณฑ์ครั้งใหญ่เพื่อผ่อนถ่ายคนบางกลุ่มออกมารับการบำบัดรักษาอาการเสพติด อาการเจ็บ ป่วยทางกายหรือทางจิตรวมถึงคิดค้นมาตรการในการป้องกันไม่ให้คนที่ไม่สมควรเข้าคุกมีช่องทางที่เหมาะสมในการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชนโดยไม่ต้องเข้าไปอยู่ในคุก ซึ่งรูปแบบการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมผู้กระทำความผิดมีความหลากหลายสามารถใช้ได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ได้แก่การใช้ศูนย์ฟื้นฟูบำบัดรักษายาเสพติด การคุมประพฤติ การพักการลงโทษ การทำงานบริการสังคม เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ร.ต.ต.วีระชัย กรานคำยี่^{๓๓} ได้ทำการศึกษาเรื่องการกระทำผิดซ้ำ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยศึกษาจากผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี และทัณฑสถานหญิงกรุงเทพมหานคร ซึ่งกระทำผิดซ้ำทั้งสิ้น ๒๐๐ ราย พบว่า ปัจจัยภูมิหลังและลักษณะทางประชากรที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความใกล้ชิด ศาสนา อายุ เพศ จำนวนบุตรและการศึกษา ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดซ้ำได้แก่ ภูมิลำเนาและบริเวณที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำครั้งแรก ระยะเวลาสั้น กระทำความผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องโทษในเรือนจำครั้งแรกในระยะเวลาานกว่า

ณรงค์ ส่งข่าว^{๓๔} ได้ทำการศึกษาลักษณะทางด้านประชากรของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง ปี พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙ โดยส่งแบบสอบถามให้ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางเป็นผู้ตอบและได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน ๑,๐๐๗ ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งของการกระทำผิด และมูลเหตุจูงใจของการกระทำผิด โดยผู้ต้องขังที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนมีอัตราส่วนสูงกว่าผู้ต้องขังที่เคยทำความผิดมาก่อน อายุและอาชีพมีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำอีก โดยพบว่า ผู้ต้องขังที่มีอายุน้อยและเป็นผู้ที่ไม่มีอาชีพ หรืออาชีพรับจ้างที่มีรายได้ต่ำมีโอกาสที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก

ร.ต.ต.พิศาล मुखแจ้ง^{๓๕} ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ต้องขังมีระดับการศึกษาต่ำ มีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายในระดับที่รุนแรงกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาสูง ผู้ต้องขังที่สูบบุหรี่มีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายในระดับที่รุนแรงน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ ผู้ต้องขังที่ดื่มสุรามีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายในระดับที่รุนแรงน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่ดื่มสุรา ผู้ต้องขังที่เสพยาเสพติดให้โทษมีการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายในระดับที่รุนแรงน้อยกว่าผู้ต้องขังที่ไม่เสพยาเสพติดให้โทษ

สุภาพ ทองรัตน์^{๓๖} ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งต้องขังในเรือนจำบางขวาง เรือนจำคลองเปรม เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และเรือนจำพิเศษมีนบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ คือผู้ต้องขังที่มีบิดามารดาเสียชีวิตสองคนกระทำผิดซ้ำมากที่สุด ผู้ต้องขังที่อาศัยอยู่กับบิดา

^{๓๓}วีระชัย กรานคำยี่. ร.ต.ต.. การกระทำผิดซ้ำ.วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๒๔

^{๓๔}ณรงค์ ส่งข่าว. การศึกษาลักษณะทางด้านประชากรของผู้ต้องขัง.วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต.๒๕๒๐

^{๓๕}พิศาล मुखแจ้ง.ร.ต.ต. การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกรุงเทพมหานคร.กระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๓๐.หน้า๑๒๓-๑๒๔

^{๓๖}สุภาพ ทองรัตน์ . การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๓๐

มารดากระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังที่อาศัยอยู่กับญาติกระทำผิดซ้ำมากที่สุด ผู้ต้องขังที่อาศัยอยู่กับบิดา มารดากระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังที่มีสถานภาพในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ กระทำผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ต้องขังที่มีสถานภาพทางครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งบางครั้งบางคราวกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังยอมรับว่าประสบการณ์ที่ได้จากสังคมมีส่วนผลักดันให้กระทำผิดกฎหมาย กระทำผิดซ้ำมากกว่า ผู้ต้องขังที่ไม่ยอมรับว่าประสบการณ์ที่ได้จากสังคมมีส่วนผลักดันให้กระทำผิดกฎหมาย ผู้ต้องขังที่สูบบุหรี่ กระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ ผู้ต้องขังที่เสพยาเสพติดกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่ไม่ติดยาเสพติด ผู้ต้องขังที่เฝ้าสถานเริ่รรมย์ หรือเฝ้าเวลากลางคืนกระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่ไม่เฝ้าเวลากลางคืนหรือสถานเริ่รรมย์ ผู้ต้องขังที่มีอายุไม่เกิน ๒๔ ปี กระทำผิดซ้ำมากกว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ ๒๕ ปี ขึ้นไป ผู้ต้องขังที่เป็นโสดกระทำผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ต้องขังที่เป็นหม้ายกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังที่ไม่มีบุตรกระทำผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ต้องขังที่มีบุตร ๑ คน กระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด ผู้ต้องขังที่ต้องคดีแรกเกี่ยวกับยาเสพติด กระทำผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ต้องขังที่ต้องคดีแรกเกี่ยวกับทรัพย์สินกระทำความผิดน้อยที่สุด และผู้ต้องขังที่ต้องโทษครั้งแรก และระยะเวลาอยู่ในเรือนจำภายใน ๑ ปี กระทำผิดซ้ำมากที่สุด และผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำเกินกว่า ๓ ปี ขึ้นไปกระทำผิดน้อยที่สุด

ประวุฒิ ถาวรศิริ^{๓๓๗} ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง โดยศึกษาจากผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำ ซึ่งต้องขังอยู่ในทัณฑสถานหญิงกรุงเทพมหานครและในสถานบำบัดพิเศษ รวมทั้งสิ้น ๑๕๘ คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นหม้าย มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี มีการศึกษาต่ำ ก่อนกระทำผิดซ้ำมีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่ำอาศัยอยู่ในแหล่งสลัม กระทำผิดครั้งแรกเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันมีสาเหตุเนื่องจากรายได้ไม่พอใช้ หลังจากการกระทำผิดครั้งแรกและได้รับการปลดปล่อยแล้วจะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก อันมีสาเหตุเนื่องมาจากรายได้ไม่พอใช้ ผู้ต้องขังหญิงที่อยู่อาศัยร่วมกับบุตรมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำรุนแรงที่สุด

สาวิตรี ไพฑูรย์^{๓๓๘} ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี โดยทำการศึกษาจากผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดครั้งแรก จำนวน ๘๐ คน ซึ่งอยู่ในทัณฑสถานหญิงชลบุรี จังหวัดชลบุรี ทัณฑสถานหญิงสวนตุล จังหวัดสงขลา และเรือนจำกลางนครปฐม จังหวัดนครปฐมรวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๖๐ คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี คือ อายุ ระดับการศึกษา ความผูกพันในสถาบันศาสนา ความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ความยากลำบากในการตัดสินใจกระทำผิดครั้งแรก ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการกระทำผิดซ้ำของสตรี อาจกล่าวได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่สตรีได้ตัดสินใจกระทำผิดและจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเมื่อต้องโทษในเรือนจำครั้งแรกแล้วก็จะเป็นการง่ายในการตัดสินใจที่จะกระทำผิดในครั้งต่อไป

^{๓๓๗} ประวุฒิ ถาวรศิริ, พ.ต.ต.. วิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง.วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๓๒

^{๓๓๘} สาวิตรี ไพฑูรย์ . ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.๒๕๓๓

สุกัญญา กาญจนรัตน์^{๓๙} ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังหลังพ้นโทษ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะของปัจเจกพื้นฐานผู้ต้องขังในขณะต้องโทษในทัณฑสถาน ศึกษาความคาดหวังต่อการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจเจกพื้นฐานต่อความคาดหวังต่อการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ ผู้ต้องขังมีความคาดหวังในการประกอบอาชีพสุจริต จะกลับตนเป็นคนดีไม่คิดที่จะกระทำผิดอีกด้วยจิตสำนึกที่จะเป็นคนดีของครอบครัวและสังคมตามที่ครอบครัวและหน่วยงานได้ให้โอกาสจึงทำให้ผู้ต้องขังใช้ความคาดหวังมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมในการเป็นคนดีของสังคม โดยมีครอบครัว และหน่วยงานสนับสนุนความคาดหวังนั้นให้เป็นจริง ส่วนความคาดหวังต่อครอบครัวพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อครอบครัวในระดับมากที่สุด จากการที่ครอบครัวยังคงมาติดต่อยืมเยียน ทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวการที่ครอบครัวให้การยอมรับให้โอกาสกลับตนเป็นคนดี ส่งผลให้ผู้ต้องขังเกิดความคาดหวังต่อครอบครัว คือ ครอบครัวพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือให้กำลังใจ เห็นได้จากผู้ต้องขังคาดหวังว่า ครอบครัวให้การยอมรับ ด้วยการแสดงออกถึงความยินดีที่ผู้ต้องขังจะพ้นโทษ ให้อภัยในความผิดที่ผ่านมา ให้ออกสลับไปอยู่ร่วมกับครอบครัวอีก ครอบครัวจะให้ความช่วยเหลือด้วยการสนับสนุนให้ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ได้รับกำลังใจด้วยการไม่รังเกียจที่เคยได้รับโทษมาก่อน ผู้ต้องขังคาดหวังว่าจะออกไปประกอบอาชีพสุจริต ต้องการกลับตนเป็นคนดี ครอบครัวจะให้ออกสลับไปอยู่ร่วมด้วย และคอยช่วยเหลือ ทักตักไม่ให้กระทำผิดอีก

กานต์ชนก แสงแห่งธรรม^{๔๐} ศึกษาเรื่อง การคัดแยกทะเบียนประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจะมีการบันทึกข้อมูลลงในทะเบียนประวัติอาชญากร โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก รวบรวมข้อมูลส่งไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งขัดแย้งกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนที่พิจารณาแตกต่างกับผู้ใหญ่ กล่าวคือไม่อาจนำประวัติการกระทำผิดครั้งก่อนมาใช้เป็นเหตุเพิ่มโทษ อีกทั้งการกระทำผิดลหุโทษ หรือกระทำผิดโดยประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาถือว่าเป็นข้อยกเว้นในการเพิ่มเติมโทษผู้กระทำความผิด จึงไม่มีความจำเป็นในการจัดเก็บข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวจึงส่งผลเสียต่ออนาคตของเด็กและเยาวชนให้ถูกกลั่นกรองสิทธิ หรือเกิดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตในอนาคต ดังนั้นการตรากฎหมายเกี่ยวกับการคัดแยกเพื่อลบประวัติการกระทำความผิดสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งมีอยู่ในต่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงมีความสำคัญ โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์ของทะเบียนประวัติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้เป็นกฎหมายเฉพาะในรูปแบบพระราชบัญญัติประกอบด้วยการบันทึก การปกปิดไม่เปิดเผย ข้อยกเว้นของการปกปิดและการทำลาย ตลอดจนผลกระทบของการมีทะเบียนประวัติการกระทำผิดติดตัวแม้เด็กและเยาวชนจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่และไม่เคยกระทำความผิดซ้ำก็ตาม

^{๓๙} สุกัญญา กาญจนรัตน์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังหลังพ้นโทษ. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๔

^{๔๐} กานต์ชนก แสงแห่งธรรม. การคัดแยกทะเบียนประวัติอาชญากรของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ๒๕๕๘

วราปัติ สกฤไทย^{๔๑} ศึกษาเรื่องการพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในด้านการสืบสวน ค้นหาตัวผู้กระทำความผิด เพื่อทราบประวัติการต้องโทษของผู้กระทำความผิด การค้นหาตัวผู้หลบหนีคดี เป็นต้น สมควรให้มีการร่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายขึ้นมาใช้เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนาข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมแห่งชาติและกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดการ ประสานงาน เชื่อมโยงข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลประวัติอาชญากรรมทุกประเภทให้เป็นข้อมูลอันหนึ่งอันเดียวกัน มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แยกประเภทข้อมูล คำนึงถึงมาตรฐานการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่เจ้าของข้อมูล ตลอดจนหลักเกณฑ์การอนุญาตให้หน่วยงานต่างๆของรัฐใช้ข้อมูลที่ได้จัดเก็บไว้ โดยเฉพาะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในการอนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล อีกทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมสำหรับการกระทำผิดบางประเภท

ร้อยตำรวจเอกหญิงพวงผกา เกตุตธีกรณ^{๔๒} ศึกษาเรื่อง การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทะเบียนประวัติอาชญากร กรณีศึกษา ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทะเบียนประวัติอาชญากร ในเรื่องการตรวจสอบข้อมูลอาชญากร การลบข้อมูล เป็นต้น เนื่องจากไม่ปรากฏว่ามีกฎหมาย หรือระเบียบตำรวจที่กำหนดในเรื่องการลบข้อมูลประวัติอาชญากร คงมีเพียงระเบียบตำรวจที่กำหนด การทำลายแผ่นลายนิ้วมือ และบัญชีประวัติไว้เท่านั้น ซึ่งระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยประธานกรรมการ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองผู้บังคับการ และกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย ๒ นาย หลังจากนั้นคณะกรรมการดังกล่าวจะคัดเลือกลายนิ้วมือ บัญชีประวัติและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์ออกจากสารบบ

^{๔๑}วราปัติ สกฤไทย.การพัฒนาทะเบียนประวัติอาชญากรรม.วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.๒๕๕๘

^{๔๒}ร้อยตำรวจเอกหญิงพวงผกา เกตุตธีกรณ.การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทะเบียนประวัติอาชญากร กรณีศึกษา ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๗.ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยศิลปากร.๒๕๕๔

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาษณกรในประเทศไทย คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาแบบคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการ ๒ ประเภท ได้แก่

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ หนังสือทางกฎหมาย วารสาร บทความ งานวิจัย พระราชบัญญัติ ระเบียบ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง

๒. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๖ กลุ่ม

ประชากรในการศึกษา

ประชากร ได้แก่ ๑) ผู้พิพากษา ๒) พนักงานอัยการ ๓) พนักงานตำรวจ ๔) พนักงานราชทัณฑ์ ๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๖) ผู้ประกอบการภาคเอกชน

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ๑) ผู้พิพากษา จำนวน ๕ คน ๒) พนักงานอัยการจำนวน ๕ คน ๓) พนักงานตำรวจจำนวน ๕ คน ๔) พนักงานราชทัณฑ์ จำนวน ๕ คน ๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน ๕ คน ๖) ผู้ประกอบการภาคเอกชนจำนวน ๕ คน

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะของตัวอย่างดังนี้ ๑) เป็นผู้พิพากษา รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๒) พนักงานอัยการ รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๓) พนักงานตำรวจ รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๔) พนักงานราชทัณฑ์ รับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี ๖) ผู้ประกอบการภาคเอกชน ประกอบการมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ คำถามปลายเปิด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. เนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

เนื้อหาของคำถามจะประกอบด้วย ข้อเท็จจริง (facts) ทศนคติ (attitudes) และความคุ้นเคยกับเรื่องที่ถาม ซึ่งสามารถนำมาแบ่งกลุ่มของเนื้อหาได้ ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑.๑ คำถามประเภทข้อเท็จจริง จะนำมาใช้ในการอธิบายบริบท (context) ในเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

๑.๒ คำถามประเภททัศนคติส่วนบุคคล ได้แก่ ความเห็น ความเชื่อ ค่านิยม หรืออุดมการณ์ ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญในทางสังคมศาสตร์ เพราะความรู้สึกส่วนบุคคลเป็นลักษณะด้านจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับการลบประวัติดาชาญากร การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ การล้างมลทิน เป็นต้น

๒. โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสัมภาษณ์ ลักษณะทั่วไปของบุคคล มีลักษณะเป็นคำถามสัมภาษณ์เจาะลึกมีคำถามจำนวน ๔ ข้อ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงาน

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลบประวัติดาชาญากรในประเทศไทย

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการลบประวัติดาชาญากรในประเทศไทย และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติดาชาญากรในประเทศไทย

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ขั้นตอนสำคัญในการดำเนินงานวิจัย จำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริง ถูกต้อง และเชื่อถือได้ โดยมีวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก กลุ่มประชากรตัวอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อเท็จจริง แนวคิด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัย ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งหมด จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ประมวลผล ตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ หลักเกณฑ์ของระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) กลุ่มผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็นส่วนของผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (content analysis) โดยการอธิบายตีความข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์ข้อค้นพบและบทสรุปเรียงลำดับตามความสำคัญของวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

ในบทนี้ คณะผู้ศึกษาทำการศึกษา โดยแบ่งส่วนของการศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงเอกสาร การศึกษาเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการลอบประวัตินาชาญกรในประเทศไทย ซึ่งเกี่ยวพันถึง การอภัยโทษ การนิรโทษกรรมและการล้างมลทิน รวมทั้งเพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความเที่ยงตรงและมีคุณภาพมากขึ้น คณะผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญกรในประเทศไทย โดยคณะผู้ศึกษา ใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับกลาง รุ่นที่ ๑๒ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม หัวข้อ “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญกรในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นบุคลากรซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และผู้ประกอบการภาคเอกชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญกรในประเทศไทยปัญหาและมาตรการการลอบประวัตินาชาญกรในประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญกรในประเทศไทยโดยจะนำข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์มาประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญกรของต่างประเทศ คือ ประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และสหพันธรัฐสิงคโปร์ ทำให้คณะผู้ศึกษาสามารถสรุปหลักเกณฑ์และกระบวนการในการลอบประวัตินาชาญกรของต่างประเทศได้ตามตารางเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบรูปแบบและหลักเกณฑ์การลอบประวัตินาชาญกรในต่างประเทศ

รายการ	ประเทศแคนาดา	ประเทศนิวซีแลนด์	ประเทศสิงคโปร์
๑.ผู้กระทำความผิด	มีการอภัยโทษ ไม่มีการล้างมลทิน ไม่มีนิรโทษกรรม	ไม่มีการอภัยโทษ ไม่มีการล้างมลทิน ไม่มีนิรโทษกรรม	ไม่มีการอภัยโทษ ไม่มีการล้างมลทิน ไม่มีนิรโทษกรรม
๒.หลักเกณฑ์การพิจารณา	ผู้กระทำความผิดยื่นคำร้องผ่านขั้นตอนการขออภัยโทษ	ผู้กระทำความผิดยื่นคำร้องผ่านศาล	ผู้กระทำความผิดยื่นคำร้องผ่านศาล
๓.องค์กรพิจารณาการลอบประวัตินาชาญกร	คณะกรรมการอภัยโทษ	ศาล	ศาล
๔.หลักเกณฑ์การยกเลิกการลอบประวัตินาชาญกร	คณะกรรมการอภัยโทษ ปฏิเสธคำร้องโดยแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร หรืออาจถึงสาเหตุที่ปฏิเสธ	ศาลปฏิเสธไม่ลอบประวัตินาชาญกร เนื่องจากพิจารณาพยานหลักฐานต่างๆ แล้วไม่สมควร ลอบประวัตินาชาญกร	ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอีกภายใน ๕ ปีนับแต่วันที่ได้กระทำความผิด
๕.กระบวนการขอทบทวนคำสั่งปฏิเสธไม่ลอบประวัตินาชาญกร	ผู้กระทำความผิดยื่นคำร้องขออภัยโทษได้อีกเมื่อพ้น ๑ ปีนับแต่วันที่ถูกระงับการอภัยโทษปฏิเสธ	ผู้กระทำความผิดยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลสูงภายใน ๒๘วันนับแต่วันที่ถูกระงับคำสั่งปฏิเสธ	ไม่มีการทบทวนคำสั่งปฏิเสธ

รวมทั้งจากการที่คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่ได้รับ การยกเว้นโทษ ลดโทษ และลดล้างโทษ สามารถสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

สรุปตารางที่ ๒ เปรียบเทียบการนิรโทษกรรม การอภัยโทษ การล้างมลทิน และระเบียบสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔

การนิรโทษกรรม	การอภัยโทษ	การล้างมลทิน	ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯ
การกำหนดให้การกระทำที่เป็นความผิดกฎหมายไม่เป็นความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับผิด ในทางแพ่ง และทางอาญา การนิรโทษกรรมต้องออกเป็นกฎหมาย ในระดับของพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด	การให้อภัยแก่ผู้ต้องโทษที่กำลังได้รับโทษอยู่ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องถูกลงโทษต่อไป การอภัยโทษมีทั้งขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย หรือการขอพระราชอภัยโทษเป็นการทั่วไป ต้องทำเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยฝ่ายบริหาร	การลดล้างโทษที่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาครบถ้วนและพ้นโทษแล้ว มีผลทางกฎหมายเท่ากับบุคคลนั้นไม่เคยรับโทษมาก่อน แต่ไม่ได้ล้างการกระทำที่เป็นความผิด กล่าวคือ ความผิดที่เคยกระทำก็ยังคงได้ชื่อว่าเคยกระทำความผิด โดยออกเป็นพระราชบัญญัติ	ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากรมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำการพิจารณาขอข้อมูลทุกประเภทออกจากฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ภายใต้หลักเกณฑ์ เช่น มีหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดตายแล้วถอนฟ้อง เป็นต้น

จากตารางเปรียบเทียบ การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ และการล้างมลทิน นั้นแสดงให้เห็นว่ากฎหมายที่ออกมาเพื่อให้มีการนิรโทษกรรม การอภัยโทษ และการล้างมลทิน เป็นเพียงแต่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการยกเว้นโทษ ลดโทษ หรือลดล้างโทษเท่านั้น แต่ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับการกระทำผิดนั้นยังคงมีอยู่ ไม่ได้ถูกลบทะเบียนประวัติอาชญากรแต่อย่างใด แต่จะมีระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯ เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ได้กำหนดให้มีการลบข้อมูลออกจากฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิจารณา

อนึ่งจากการที่คณะผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และความเห็นเกี่ยวกับการนิรโทษกรรม การอภัยโทษ การล้างมลทินและการลบประวัติอาชญากร โดยที่แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ประกอบด้วยส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ ๒ ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในความการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย ส่วนที่ ๓ ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทยและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย และ ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังกล่าวในแต่ละกลุ่มประชากร คณะผู้ศึกษาสามารถสรุปความเห็นและความเข้าใจของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓ ความเข้าใจ ความเห็นและการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับนิรโทษกรรม

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงาน ราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
ความเข้าใจ ความเห็นและการ บังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับนิรโทษกรรม	พบว่า ผู้พิพากษามี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับนิร โทษกรรม คือการ ยกเว้นโทษหรือความผิด ต่อผู้กระทำความผิดที่ ศาลตัดสินแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นความผิดในทาง ละเมิด หรือทางอาญา ซึ่งเป็นการพิจารณาเป็น รายกรณีไป เป็นการ กำหนดให้การกระทำที่ เป็นความผิดไม่เป็น ความผิดอีกต่อไป ผู้กระทำความผิดจึงไม่ ต้องรับโทษ ในส่วน การบังคับใช้กฎหมาย นิรโทษกรรมนั้น เป็น อำนาจของรัฐ ซึ่งจะ ออก เป็น พระราชบัญญัติ หรือ	พบว่า พนักงานอัยการมีความ เข้าใจ และมี ความเห็น เกี่ยวกับนิรโทษกรรม คือการ ลบล้างการกระทำความผิด โดยรัฐบาลให้แก่บุคคลหนึ่ง บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง บุคคลใด ก่อนที่บุคคลหรือ กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะถูกศาล พิพากษาถึงที่สุดเป็นการทำ ให้การกระทำที่เป็นความผิด ทางอาญาไม่เป็นความผิด และให้ผู้กระทำผิดพ้นจาก การเป็นผู้กระทำผิด หรือเป็น การลบล้างความผิดที่ได้ กระทำมาแล้ว ซึ่งการนิรโทษ กรรมถือเป็นแนวคิดที่ดีใน กระบวนการยุติธรรมทาง อาญาแต่การพิจารณาใช้นิร โทษกรรมเป็นเรื่องความ ละเอียดอ่อนมากโดยอาจ พิจารณาจากฐานความผิด	พบว่า พนักงานตำรวจ มีความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ นิรโทษกรรม คือการ ลบล้างการกระทำ ความผิดอาญาที่บุคคล ได้กระทำมาแล้ว โดยมี กฎหมายที่ออก ภายหลังการกระทำผิด กำหนดให้การกระทำ นั้นไม่เป็นความผิด และให้ผู้ที่ได้กระทำการ นั้นพ้นจากการเป็น ผู้กระทำความผิดผู้ที่มี อำนาจในการออก กฎหมายนิรโทษกรรม คือ รัฐสภา เพราะถือว่าเป็น การออกกฎหมาย ย้อนหลัง เพื่อให้คุณแก่ ผู้กระทำความผิด และ ต้องตราขึ้นเป็น	พบว่า พนักงาน ราชทัณฑ์มีความ เข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับ การนิรโทษกรรม คือ การที่กฎหมาย ไม่ถือว่าการกระทำ บางการกระทำเป็น ความผิด และโทษ ซึ่งเป็นผลสำหรับ การกระทำนั้นไม่ จำเป็น ต้องถูก นำมาบังคับใช้ ซึ่ง ตามปกติการ กระทำความผิดเป็น ความผิด หรือเป็น การยกโทษให้ ทั้งหมด ให้ถือว่า เสมือนหนึ่งว่าไม่ เคยต้องโทษมาเลย อันเป็นการลบล้าง	พบว่า นักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติมี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการนิร โทษกรรม คือ การ กำหนดให้การกระทำที่ เป็นความผิด ไม่เป็น ความผิดอีกต่อไป ทำให้ ผู้กระทำไม่ต้องรับผิด ในทางอาญาหรือในทาง แพ่ง เป็นขั้นตอนที่เกิด ก่อนผู้กระทำความผิดเข้า สู่กระบวนการยุติธรรม หรือหลังจากมีคำตัดสิน ของศาลแล้วแต่ผู้กระทำ ความผิดนั้นยังไม่ได้รับ โทษ หรือรับโทษอยู่แต่ยัง ไม่พ้นโทษ การนิรโทษ กรรมต้องออกเป็น กฎหมาย โดยจะออกเป็น	พบว่า ภาคเอกชน มี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ นิรโทษกรรม คือ การ ยกโทษในความผิดที่ ผู้ต้องหาได้กระทำไป แล้ว ซึ่งฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติ สามารถออกกฎหมาย เพื่อยกเว้นโทษ หรือ ความรับผิด มีผล เท่ากับว่าผู้กระทำผิด นั้น ไม่เคยกระทำผิด ดังกล่าวมาก่อน ในการ บังคับใช้การนิรโทษ กรรมนั้น ในเรื่องการ กลั่นกรองผู้กระทำผิดที่ จะได้รับการนิรโทษ กรรม ในกรณีที่ผู้ ที่ได้รับการนิรโทษกรรม ได้กลับมากระทำผิดซ้ำ

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงาน ราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
	พระราชกำหนด โดยมักนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองด้วย และต้องมีการทำความเข้าใจกับสาธารณชนถึงความจำเป็นที่จะต้องให้มีการนิรโทษกรรม ตลอดจนการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ที่จะให้สิทธิแก่ผู้กระทำผิดที่จะนิรโทษกรรมให้ เพื่อให้สังคมยอมรับ	ผลดีของรัฐที่จะได้รับหากมีการนิรโทษกรรม แต่อย่างไรก็ตามหากมีการใช้นิรโทษกรรมมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหารุนแรงขึ้นในบางกรณี เช่นเกิดความไม่เป็นธรรมแก่เหยื่ออาชญากรรม อาชญากรไม่เกรงกลัวที่จะกระทำผิดซ้ำอีก มีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคลเป็นต้น	พระราชบัญญัติ เท่านั้น เว้นแต่กรณีเร่งด่วน รัฐบาลสามารถตราเป็นพระราชกำหนดนิรโทษกรรมขึ้นบังคับได้ โดยต้องผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติในภายหลัง หรือกล่าวได้ว่านิรโทษกรรมเป็นกฎหมาย ที่ให้ถือว่าสิ่งที่กระทำผิดไปแล้ว ไม่เป็นความผิด ถือว่าไม่ผิดกฎหมายเลย แต่ยังมีประวัติการกระทำผิดอยู่	การกระทำผิดอาญาให้กับบุคคลที่ได้กระทำผิดมาแล้ว โดยถือว่าบุคคลนั้นๆไม่ได้กระทำความผิด พ้นจากการเป็นผู้กระทำผิด ในส่วนการบังคับใช้นิรโทษกรรมนั้น เป็นการสร้างบรรทัดฐานที่ไม่ดีให้แก่สังคม อาจทำให้คนที่มีอำนาจไม่เกรงกลัวกฎหมาย เมื่อมีการกระทำผิดกฎหมายก็สามารถออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้กับตนเองในภายหลัง ทำให้ประชาชนมองว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับ	พระราชบัญญัติ หรือ พระราชกำหนดก็ได้ หรือเป็นการออกกฎหมายเพื่อให้การกระทำที่เป็นความผิดที่บุคคลได้กระทำความผิด ไม่เป็นกระทำความผิดที่เป็นความผิด และ พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด ในส่วนการบังคับใช้นิรโทษกรรมนั้น ควรจะมีการพิจารณาถึงความจำเป็น ความเหมาะสม และ ประโยชน์ ของ สาธารณะเป็นหลัก เพราะการนิรโทษกรรมจะถือว่าบุคคลไม่เคยกระทำผิดมาก่อน ประกอบกับจะเป็นการสร้างบรรทัดฐานที่ไม่ดีแก่สังคม ทำให้ประชาชนอาจคิดว่าหากกระทำความผิดอะไรก็สามารถเรียกร้องให้ออกกฎหมายนิรโทษกรรมให้กับตนเอง	อีก จะมีมาตรการในการดำเนินการกับผู้กระทำผิดซ้ำดังกล่าวอย่างไร และมีการนำนิรโทษกรรมไปใช้ในเรื่องการเมือง

ตารางที่ ๓ (ต่อ)

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงาน ราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
				ผู้กระทำผิด รวมถึง ผู้กระทำผิดที่เป็น นักการเมืองด้วย เพราะสังคมมองว่า ผู้ ก ร ะ ท ำ ผิด กฎหมายต้องได้รับ โทษตามกฎหมาย ไม่มาก ก็น้อยตาม สัดส่วนของการ กระทำผิด หากมี การนิรโทษกรรม อาจมีการกระทำ ผิดซ้ำอีก ทำให้ ผู้กระทำผิดไม่เกรง กลัวต่อกฎหมาย	ได้	

ตารางที่ ๔ การเข้าใจ ความเห็นและการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการอภัยโทษ

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงาน ราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
การเข้าใจ ความเห็น และการบังคับใช้ กฎหมาย เกี่ยวกับการ อภัยโทษ	พบว่า ผู้พิพากษามี ความเข้าใจและมี ความเห็นเกี่ยวกับอภัย โทษ คือ การยกเว้นโทษ หรือลดโทษแก่ผู้กระทำ ความผิดที่ศาลได้ พิพากษาลงโทษแล้ว ไม่ จะเป็นการยกเว้น โทษหรือลดโทษทั้งหมด หรือเปลี่ยนโทษหนักให้ เป็นโทษเบา โดยที่การ อภัยโทษเป็นพระราช อำนาจของ พระมหากษัตริย์ ซึ่งการ อภัยโทษนั้นจะมีสอง ลักษณะคือการอภัย โทษเป็นการทั่วไป โดย จะมีขึ้นตามวโรกาส ต่างๆเกี่ยวกับสถาบัน พระมหากษัตริย์ส่วน การอภัยโทษเป็นการ	พบว่า พนักงานอัยการมีความ เข้าใจ และมี ความเห็น เกี่ยวกับการอภัยโทษ คือ เป็นการใช้พระราชอำนาจ ของพระมหากษัตริย์ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาแก่ผู้กระทำ ความผิด โดยการถวาย คำแนะนำโดยรัฐบาลเพื่อให้มี การลดโทษแก่ผู้กระทำผิด อันเป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็น พลเมืองดีของสังคม หรือเพื่อ เยี่ยวยาให้ผู้กระทำความผิด ได้รับความยุติธรรมอย่าง แท้จริง เช่นกรณีศาล พิพากษาลงโทษจำคุกมาก เกินกว่าความร้ายแรงของการ กระทำผิด หรือเป็นการที่ ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ ตามกฎหมายมาแล้วบางส่วน	พบว่า พนักงานตำรวจมี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ อภัยโทษ คือต้องมี กระทำความผิดแล้ว ต่อมามีการอภัยโทษ คือ การยกเว้นโทษ ทั้งหมด หรือบางส่วน ให้แก่ผู้กระทำผิด ซึ่ง เป็นการพระราชทาน อภัยโทษแก่ผู้ต้อง ราชทัณฑ์หรือผู้ต้องโทษ โดยการตราเป็นพระ ราชกฤษฎีกาตามการ ถวายคำแนะนำของ คณะรัฐมนตรีต่อ พระมหากษัตริย์ตาม มาตรา ๒๖๑ ทวิแห่ง ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาผล ของการอภัยโทษ คือ	พบว่า พนักงาน ราชทัณฑ์มีความ เข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ อภัยโทษ คือ การให้อภัยแก่ผู้ ต้องโทษที่กำลัง ได้รับโทษอยู่ ให้ ได้รับยกเว้นไม่ต้อง ถูกลงโทษต่อไป การอภัยโทษ เกิดขึ้นได้โดยการ ขอพระราชทาน อภัยโทษจาก พระมหากษัตริย์ โดยอาจขอเองเป็น รายเฉพาะบุคคล หรือโดยฝ่าย บริหารตราพระ ราชกฤษฎีกาเพื่อ อภัยโทษให้แก่	พบว่า นักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติมี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ อภัยโทษ คือ การ พระราชทานพระมหา กรุณาธิคุณของ พระมหากษัตริย์แก่ผู้ ต้องโทษที่คดีถึงที่สุดแล้ว ให้ได้รับการปล่อยตัวหรือ ลดโทษแล้วแต่กรณีทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพระบรมราช วินิจฉัยของ พระมหากษัตริย์ตามพระ ราชอำนาจที่กำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยและ ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาภาค ๗อภัยโทษเปลี่ยนโทษ	พบว่า ภาคเอกชน มี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ อภัยโทษ คือ การ ลดหย่อนผ่อนโทษให้กับ นักโทษหลังจากที่ได้รับ โทษมาแล้ว โดยกรม ราชทัณฑ์จะมีระเบียบ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการที่ ผู้ต้องโทษรายใด หรือ ความผิดประเภทใด ที่ จะได้รับการอภัยโทษ ในเรื่องยาเสพติดจะ ไม่ได้รับการอภัยโทษ อย่างไรก็ตามการอภัย โทษยังถือว่าผู้กระทำความ ผิดอยู่เพียงแต่ได้รับการ ยกเว้นโทษ หรือลดโทษ เท่านั้น ในการบังคับใช้ การอภัยโทษนั้นไม่มี

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงาน ราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
	เฉพาะราย จะเป็นการ ทูลเกล้าถวายฎีกาต่อ พระมหากษัตริย์ ในการ บังคับใช้นั้นมักมีการ กำหนดให้มีการอภัย โทษในฐานะความผิด ต่างๆมากเกินไป และไม่ มีการตรวจสอบประวัติ ของผู้กระทำความผิดที่ จะขออภัยโทษอย่าง แท้จริง รวมทั้งมีการขอ พระราชทานอภัยโทษ มากเกินไป ทำให้โทษที่ กำหนดโดยศาลไม่ได้มี การลงโทษผู้กระทำผิด ตามที่ตัดสินโดยศาล ผ่านกระบวนการทาง ราชทัณฑ์ ทั้งนี้การอภัย โทษควรทำความเข้าใจ กับสาธารณชน เพราะ ประชาชนจะการอภัย โทษว่าเป็นการช่วยให้ ผู้กระทำความผิดได้	เมื่อมีการอภัยโทษ ผู้กระทำ ผิดที่ได้รับโทษอยู่นั้นพ้นจา การรับโทษหรือไม่ต้องรับโทษ เต็มตามคำพิพากษา แต่ยังถือ ว่าผู้นั้นเคยกระทำผิดมาก่อน การอภัยโทษไม่เป็นการลบ ประวัติการกระทำความผิดแต่ อย่างใด ในส่วนการบังคับใช้ การอภัยโทษ นั้น จะมีผลต่อ คำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้ว ในทางปฏิบัติผู้พิพากษา หรือ อัยการ จะใช้เป็นเครื่องมือใน การเจรจาต่อรองให้จำเลยรับ สารภาพในชั้นศาลเพื่อให้คดี ถึงที่สุดก่อนมีการประกาศ พระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ ซึ่งเป็น การบีบ คั้น ให้จำเลยรับ สารภาพ เพื่อให้ได้รับผลจาก การที่ประกาศใช้พระราช กฤษฎีกาพระราชทานอภัย โทษ แม้จำเลยอาจจะเป็นผู้ บริสุทธิ์ก็ตาม	ห้ามไม่ให้บังคับโทษนั้น แก่ผู้ต้องโทษเช่นโทษ จำคุกก็ให้เลิกการจำคุก โทษประหารชีวิตก็ให้ ยกเลิกการประหารชีวิต หากถูกจำคุกอยู่ก็ให้ หยุดจำคุกทันทีหากเป็น โทษปรับก็ไม่ต้องคืน ค่าปรับให้ผู้ต้องโทษ ทั้งหมด แต่ถ้าทรง พระราชทานอภัยโทษ จากโทษหนักเป็นโทษ เบา ก็ให้ลงโทษที่ คงเหลืออยู่ต่อไป ใน ส่วนการบังคับใช้การ อภัยโทษไม่มีปัญหาและ อุปสรรคใดๆ เพราะเป็น พระราชอำนาจของ พระมหากษัตริย์	บุคคลทั่วไป การ อภัยโทษนั้นอาจจะ ยกโทษให้ทั้งหมด หรือลดหย่อนผ่อน โทษให้บางส่วน ผล ทางกฎหมายของ บุคคลเมื่อได้รับ อภัยโทษแล้วก็ยัง ถือว่าเป็นบุคคล เคยถูกลงโทษ เช่นเดิมการอภัย โทษ มี ผล ต่ อ ผู้ ต่ อ ขั ง คื อ ผู้ต้องขังที่จะได้รับ อภัยโทษจะต้อง เป็นผู้ที่มีความ ประพฤติดี ซึ่ง ความประพฤติของ ผู้ต้องขังจะส่งผลไป ถึงการเลื่อนชั้นของ ผู้ต้องขัง โดยการ อภัยโทษจะเป็น การลดความแออัด	หนักเป็นเบา และลดโทษ ตั้งแต่มาตรา ๒๕๔ ถึง มาตรา ๒๖๗ โดยอาจขอ เองเป็นรายเฉพาะบุคคล หรือโดยฝ่ายบริหารตรา พระราชกฤษฎีกาเพื่ออภัย โทษให้แก่บุคคลทั่วไปซึ่ง การอภัยโทษผู้กระทำผิด เป็นการให้โอกาสผู้กระทำ ผิดได้กลับมาสู่การใช้ชีวิต ตามปกติ และได้กลับตัว เป็นคนดี การอภัยโทษ ควรทำคู่กับการส่งเสริม และ สร้าง โอกาสให้ ผู้กระทำผิดได้กลับตัวเป็น คนดี เช่น การสร้างความ เข้าใจกับผู้ประกอบการ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำ ผิดที่ได้รับการอภัยโทษได้ เข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือ การปรับทัศนคติของคนใน สังคมว่าผู้กระทำผิด สามารถพัฒนาและไปสู่	ปัญหาในการบังคับใช้ แต่จะทำให้ผู้กระทำ ความผิดไม่เกรงกลัวต่อ กฎหมายและกลับมา กระทำผิดซ้ำอีก

ตารางที่ ๔ (ต่อ)

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงาน ราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
	กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ประกอบกับผู้ที่ได้รับ การอภัยโทษยังมี ประวัติการกระทำผิด อยู่			ของผู้ต้องขังที่ล้น เรือนจำ เป็นการ เปิดโอกาสให้ ผู้ต้องขังที่มีความ ประพฤติดีได้ กลับไปใช้ชีวิต ภายนอกพร้อมกับ สังคมได้เร็วขึ้น ใน ส่วนการบังคับใช้ การอภัยโทษนั้น ไม่มีปัญหาและ อุปสรรคในการ บังคับใช้เพราะเป็น ประโยชน์กับ ผู้กระทำผิด ให้ ผู้กระทำผิดที่ ประพฤติตัวดี ได้ กลับออกไปใช้ชีวิต ภายนอกได้อยู่ ร่วมกับสังคมอย่าง ปกติ	การเปลี่ยนแปลงที่ดีได้ ใน ส่วนการบังคับใช้การอภัย โทษไม่มีปัญหาและ อุปสรรคใดๆ เพราะเป็น พระราชอำนาจของ พระมหากษัตริย์	

ตารางที่ ๕ การเข้าใจ ความเห็นและการบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการล้างมลทิน

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
การเข้าใจ ความเห็น และการบังคับใช้ กฎหมาย เกี่ยวกับการ ล้างมลทิน	พบว่า ผู้พิพากษามี ความเข้าใจและม ีความเห็นเกี่ยวกับการ ล้างมลทิน คือให้ ผู้กระทำความผิดที่เคย รับโทษจากคำพิพากษา และได้พ้นโทษมาแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคย ได้รับโทษมาก่อน รวมทั้งผู้ที่อยู่ใน หน่วยงานราชการต่าง ๆ หรือ หน้ ย ง า น รัฐวิสาหกิจต่างๆที่เคย กระทำความผิดและถูก ลงโทษหรือลงทัณฑ์ มาแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้น ไม่เคยได้รับโทษมาก่อน ในส่วนการบังคับใช้นั้น จะมีการล้างมลทินตาม โอกาสต่างๆ ให้แก่ บุคคลทั่วไป โดยตาม	พบว่า พนักงานอัยการมี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ ล้างมลทิน คือผู้กระทำ ผิดที่เคยต้องโทษและ ได้รับโทษดังกล่าว ครบถ้วนแล้ว ต่อมา มีการออกกฎหมายล้าง มลทินให้กับผู้ที่เคย กระทำผิดและพ้นโทษให้ เป็นผู้ที่ถือว่าไม่เคย ต้องโทษหรือรับโทษใด ๆ มาก่อน แต่ยังไม่ เป็นการลบล้างประวัติการ กระทำ ความผิดแต่อย่าง ใด ในส่วนการบังคับใช้ การล้างมลทินไม่พบ ปัญหาหรืออุปสรรคแต่ อย่างใด ทั้งนี้ เป็น การออกกฎหมายตาม โอกาสสำคัญซึ่งเป็น พระราชอำนาจของ	พบว่า พนักงานตำรวจมี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ ล้างมลทิน คือ เป็น การล้างมลทินแก่ผู้ต้อง โทษในความผิดต่าง ๆ ที่พ้นโทษไปแล้ว รวมถึงผู้ที่ถูกลงโทษ ทางวินัยที่ได้รับการ ลงโทษทางวินัยไปแล้ว มีผลทางกฎหมายให้ ถือว่าบุคคลนั้นไม่เคย ถูกลงโทษ เนื่องจาก การกระทำ ความผิด ไม่เคยถูกลงโทษใน ความผิดนั้นมาก่อน และสำหรับผู้ที่เคย ถูกลงโทษทางวินัยก็ ให้ถือว่าบุคคลนั้น ไม่เคยถูกลงโทษลง ทัณฑ์ทางวินัยในกรณี นั้นๆ มาก่อน เช่นกัน หรือเป็น	พบว่า พนักงานราชทัณฑ์ มีความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ ล้างมลทิน คือ การ ลบล้างโทษที่บุคคลผู้ กระทำ ความผิดได้รับ โทษมาแล้ว เสมือนกับ ว่าบุคคลนั้นไม่เคย ได้รับโทษมาก่อนรวม ถึงการได้รับโทษทาง วินัยของข้าราชการด้วย ให้ถือว่าข้าราชการที่ ถูกลงโทษทางวินัย ไม่เคยได้รับโทษทาง วินัยมาก่อน และสามารถ ที่จะขอกลับเข้ารับ ราชการได้ ทั้งนี้เป็น ไปตามหลักเกณฑ์การ รับข้าราชการกลับเข้า	พบว่า นักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ ล้างมลทิน คือ ให้ ผู้กระทำความผิด ที่เคยรับโทษตามคำ พิพากษาของศาลและได้ พ้นโทษมาแล้วหรือผู้ ที่เคยอยู่ในหน่วยงาน ราชการ ไม่ว่าจะ เป็นกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วน ภูมิภาค ราชการส่วน ท้องถิ่น หน่วยงานของ รัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูก ลงโทษหรือลง ทัณฑ์ในกรณีความ ผิดต่างๆ โดยเป็นการ กระทำก่อนหรือ ในวันที่ที่ได้ประกาศ พระราชบัญญัติล้าง มลทินแล้วให้บุคคล นั้นได้พ้นจาก	พบว่า ภาคเอกชน มี ความเข้าใจ และมี ความเห็นเกี่ยวกับการ ล้างมลทิน คือ เป็น การยกเลิกโทษให้ กับผู้กระทำความผิด และคืนประวัติให้ ผู้กระทำความผิด เหมือนไม่เคย กระทำความผิด มาก่อน เป็นการ ลบประวัติการกระทำ ผิด ในการบังคับใช้ การล้างมลทินนั้น ไม่มีปัญหาในการ บังคับใช้ แต่จะทำให้ ผู้กระทำความผิด ได้มีโอกาสในการ อยู่ร่วมกับคนทั่วไป ในสังคมได้อย่าง ปกติ และสามารถ ประกอบอาชีพได้อย่าง คนทั่วไป โดยไม่ต้อง ขัดข้องใน

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
	พระราชบัญญัติล้างมลทินเป็นการล้างโทษที่ถูกลงโทษจริงเช่นบุคคลที่ถูกจำคุกจริงไม่ใช่รอการลงอาญาและให้ถือว่าบุคคลนั้นไม่เคยถูกลงโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลหรือให้ได้รับการล้างโทษทางวินัยเช่นถูกไล่ออกให้ถือว่าไม่เคยถูกไล่ออกจึงเท่ากับไม่ถือว่าขาดคุณสมบัติอย่างไรก็ตามเมื่อดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมของบุคคลที่จะเข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วพบในประวัติอาชญากรรมของกองทะเบียนประวัติอาชญากรรมสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าเคยกระทำความผิดแต่มีหมาย	พระมหากษัตริย์	การลบล้างโทษที่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาครบถ้วนและพ้นโทษแล้ว มีผลทางกฎหมายเท่ากับบุคคลนั้นไม่เคยได้รับโทษมาก่อน แต่ไม่ได้ล้างการกระทำที่เป็นความผิดกล่าวคือ ความผิดที่เคยกระทำก็ยังคงได้ชื่อว่าเคยกระทำความผิดอยู่นั่นเอง การล้างมลทินต้องทำเป็นกฎหมายโดย พระราชบัญญัติในส่วนการบังคับใช้การอภัยโทษไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ เป็นการให้โอกาสแก่ผู้ที่เคยกระทำความผิดให้กลับเข้าอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ	ทำงานของแต่ละหน่วยงานที่กำหนดไว้แต่การล้างมลทินไม่ได้เป็นการลบล้างการกระทำที่เป็นความผิดกล่าวคือ ความผิดที่เคยกระทำก็ยังคงได้ชื่อว่าเคยกระทำความผิดอยู่นั่นเอง การล้างมลทินต้องทำเป็นกฎหมายโดย พระราชบัญญัติ ซึ่งการล้างมลทิน เป็นการให้โอกาสผู้ที่ได้กระทำความผิดและรับโทษมาแล้ว ได้มีโอกาสดำเนินการทางสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากการเข้าทำงาน โดยส่วนใหญ่คุณสมบัติของผู้สมัครมักจะกำหนดไว้ว่าต้อง	การเป็นผู้กระทำความผิดเสมือนว่าไม่เคยต้องโทษตามที่ได้กระทำความผิดนั้นๆมาก่อนแต่การล้างมลทินไม่ใช่การลบล้างโทษหรือความผิดที่กระทำไว้ซึ่งการล้างมลทิน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสดำเนินการใหม่ เช่น โอกาสในการทำงาน จากการที่มีการกีดกันไม่ให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดได้เข้าทำงานในส่วนการบังคับใช้การอภัยโทษไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ เพราะเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในโอกาสต่างๆ เพื่อเป็นการให้อภัยทาน เป็นการได้บำเพ็ญกุศลอย่างหนึ่งให้บุคคลที่ถูกลงโทษไปแล้วมีสิทธิสมบูรณ์เหมือน	เรื่องประวัติการกระทำผิด ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะไม่รับผู้ที่มีประวัติการกระทำผิดเข้าทำงาน

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
	เหตุว่าได้รับการล้าง มลทินแล้ว			ไม่เคยรับโทษจำคุก และ หาก มีการ ตรวจสอบประวัติ อาชญากร บุคคลที่เคย กระทำผิด ก็หมด โอกาสทางสังคมที่จะมี สิทธิในการสมัครเข้า ทำงาน ในส่วนการ บังคับใช้การล้างมลทิน นั้น จะมี ก็ เพียง กระบวน การ ดำเนินงานของตำรวจ ในเรื่องของประวัติ อาชญากร ซึ่งเมื่อมี การล้างมลทินแล้ว น่าจะมีการลบประวัติ อาชญากรที่มีการล้าง มลทินออกจากสารบบ	ประชาชนทั่วไป เพราะ บุคคลเหล่านี้จะถูกตัดสิทธิ หรือ จำกัด สิทธิ บาง ประการไว้ตามกฎหมาย บางฉบับ	

ตารางที่ ๖ ความเห็นเกี่ยวกับการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญากรในประเทศไทย

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
ความเห็นเกี่ยวกับการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญากรในประเทศไทย	ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายที่มีอยู่แล้ว หรือตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัตินาชาญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง และหลักเกณฑ์ในเรื่องรวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำความผิดอีก ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำความผิด	ควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัตินาชาญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดฐานเมาแล้วขับ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และลักษณะการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง ในความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือให้คุมประพฤติ เป็นต้น หลักเกณฑ์	ควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัตินาชาญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา หลักเกณฑ์ในด้านความประพฤติ มีการประพฤติดให้รอบคอบ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับชุมชน เช่น การให้ชุมชน หรือบุคคลรับรอง รวมทั้ง	ควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัตินาชาญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ที่สมควรได้รับการลอบประวัตินาชาญากรในอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท บันดาลโทษะ หลักเกณฑ์ในเรื่องการกระทำความผิดครั้งแรก รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่อง	ควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัตินาชาญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ที่สมควรได้รับการลอบประวัตินาชาญากรในอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท	ควรให้มีการตราเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชาญากรในประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล ประกอบกับหลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง รวมทั้งระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำความผิดอีก ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นับจากวันที่กระทำความผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลอบประวัตินาชาญากร โดยเมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลอบประวัตินาชาญากร

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
	ซ้ำอีก นับจากวันที่ กระทำผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบ ประวัติอาชญากร โดย เมื่อผ่านหลักเกณฑ์ใน การลบประวัติการ กระทำผิดแล้ว ก็ กำหนดขั้นตอนในการ เก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการ จำกัดหรือปิดการ รับรู้ในการเข้าถึงข้อมูล ประวัติอาชญากร โดย กำหนดบุคคลที่จะ เข้าถึงข้อมูลประวัติ อาชญากรได้ เช่น ผู้มี ส่วนได้เสีย บุคคลผู้ เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น	ในด้านความประพฤติใน ระ ห ว า ง ที่ ถู ก คຸ ม ขั ง หลักเกณฑ์ในเรื่องความ ยินยอมของผู้เสียหาย หลักเกณฑ์ในเรื่องจำนวนครั้ง ในการกระทำความผิด รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่อง ระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำ ผิดอีก โดยต้องไม่มีการ กระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่ กระทำผิดในครั้งแรก และ หลักเกณฑ์การลบประวัติ อาชญากร โดยเมื่อผ่าน หลักเกณฑ์ในการลบประวัติ การกระทำผิดแล้ว ก็กำหนด ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล อาชญากรไว้ ในลักษณะของ การจำกัดหรือปิดการรับรู้ ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติ อาชญากร โดยกำหนดบุคคล ที่จะเข้าถึงข้อมูลประวัติ อาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้ เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของ	หลักเกณฑ์ในเรื่อง ระยะเวลาที่ไม่กลับมา กระทำผิดอีก โดยต้อง ไม่มีการกระทำผิดซ้ำ อีก นับจากวันที่ กระทำผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบ ประวัติอาชญากร โดย เมื่อผ่านหลักเกณฑ์ใน การลบประวัติการ กระทำผิดแล้ว ก็ กำหนดขั้นตอนในการ เก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการ จำกัดหรือปิดการ รับรู้ในการเข้าถึงข้อมูล ประวัติอาชญากร โดย กำหนดบุคคลที่จะ เข้าถึงข้อมูลประวัติ อาชญากรได้ เช่น ผู้มี ส่วนได้เสีย บุคคลผู้ เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น	โดยบันดาลโทสะ หลักเกณฑ์ในเรื่อง การกระทำความผิด ครั้งแรก รวมทั้ง หลักเกณฑ์ในเรื่อง ระยะเวลาที่ไม่ กลับมากระทำผิดอีก โดยต้องไม่มีการ กระทำผิดซ้ำอีก นับ จากวันที่กระทำผิดใน ครั้งแรก และ หลักเกณฑ์การลบ ประวัติอาชญากร โดยเมื่อผ่าน หลักเกณฑ์ในการลบ ประวัติการกระทำผิด แล้ว ก็กำหนด ขั้นตอนในการเก็บ ข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการ จำกัดหรือปิดการ รับรู้ในการเข้าถึง ข้อมูลประวัติอาชญา	ระยะเวลาที่ไม่กลับมา กระทำผิดอีก โดยต้องไม่ มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับ จากวันที่กระทำผิดในครั้ง แรก และหลักเกณฑ์การ ลบประวัติอาชญากร โดย เมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการ ลบประวัติการกระทำผิด แล้ว ก็กำหนดขั้นตอนใน การเก็บข้อมูลอาชญากร ไว้ ในลักษณะของการ จำกัดหรือปิดการรับรู้ ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติ อาชญากร โดยกำหนด บุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูล ประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้ เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น ตลอดจนระยะเวลาในการ ลบประวัติอาชญากรออก จากฐานข้อมูล	กระทำผิดแล้ว ก็ กำหนดระยะเวลาใน การเก็บข้อมูลอาชญา กรไว้ เมื่อพ้น กำหนดเวลาที่กำหนดก็ จัดให้มีการลบข้อมูล ประวัติการกระทำผิด ตลอดจนให้มีการ เผยแพร่ให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และ ขั้นตอนในการลบ ประวัติอาชญากรให้ สังคมได้รับรู้เพื่อให้เกิด ความเข้าใจในเรื่องการ ลบประวัติอาชญากร

ตามรางที่ ๖ (ต่อ)

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
		ประวัติ เป็นต้น		กร โดยกำหนดบุคคล ที่จะเข้าถึงข้อมูล ประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของ ประวัติ เป็นต้น		

ตารางที่ ๗ ข้อเสนอแนะ

กลุ่มประชากร ประเด็นศึกษา	ผู้พิพากษา	พนักงานอัยการ	พนักงานตำรวจ	พนักงานราชทัณฑ์	นักวิชาการสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ	ภาคเอกชน
ข้อเสนอแนะ	-ไม่มี-	ควรตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อ ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย วิเคราะห์ ในเชิงวิชาการ เพื่อหามาตรการที่ เหมาะสม ตลอดจนรับฟังความ คิดเห็นจากสังคมโดยรวม ทุก ภาคส่วน โดยเฉพาะความเห็นของ ผู้ประกอบการ นายจ้าง ลูกจ้าง บุคลากรในกองทัพบกประวัติ อาชญากร สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ รวมทั้งควรมีการเฝ้าระวัง ติดตามและประเมินผลจากการที่มี กฎหมายลบบประวัติอาชญากร	-ไม่มี-	-ไม่มี-	-ไม่มี-	ควรเริ่มต้นเกี่ยวกับความผิด เล็กน้อยๆ หรือความผิดที่ไม่มี ความรุนแรง ก่อน เพื่อเป็นการ นำร่องและพัฒนาหลักเกณฑ์อื่นๆ ต่อไป ไม่ควรรอศึกษาความผิด ทั้งหมด เพราะจะทำให้เกิดความ ล่าช้า รวมทั้งให้มีขั้นตอนและ หลักเกณฑ์ที่รอบคอบ เป็นกลาง และเป็นธรรม ไม่ก่อให้เกิดระบบ การเรียกรับสินบนจากการที่ ผู้กระทำผิดต้องการที่จะลบ ประวัติอาชญากร

ดังนั้นจากการที่คณะผู้ศึกษาได้สรุปความเห็นและความเข้าใจของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มได้ตามตารางดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะผู้ศึกษาจึงนำความเห็นและความเข้าใจของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มสรุปอภิปรายผลถึงความสอดคล้องของกลุ่มประชากรได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ สรุปประเด็นสัมภาษณ์กลุ่มประชากร

ประเด็นสัมภาษณ์กลุ่มประชากร	สรุปความเห็นกลุ่มประชากร	ผลการศึกษา
๑.ความเข้าใจหรือความเห็นเกี่ยวกับการนิรโทษกรรมผู้กระทำความผิด	การที่กฎหมาย ให้ถือว่าสิ่งที่กระทำผิดไปแล้ว ไม่เป็นความผิด ถือว่าไม่ผิดกฎหมายเลย แต่ยังมีประวัติการกระทำผิดอยู่ เพียงแต่เป็นการให้ยกโทษหรือความผิดที่ก่อขึ้นกับจำเลยหรือการกระทำความผิดอาญาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่เป็นความผิดและพ้นจากความผิด หากบุคคลกระทำความผิดถูกตัดสินว่ากระทำความผิดและรับโทษ อยู่ระหว่างการลงโทษ จะได้รับการยกเว้นโทษที่ยังเหลืออยู่ อันเป็นผลมาจากการตรากฎหมายให้มีผลเป็นคุณหลังจากถูกตัดสินว่ากระทำความผิดแล้ว เป็นการลบล้างการกระทำความผิดอาญาที่บุคคลได้กระทำมาแล้ว โดยผลของกฎหมายที่ควรลบล้างการกระทำความผิดดังกล่าว ในภายหลัง โดยให้กระทำนั้นไม่เป็นความผิด และผู้กระทำพ้นจากการกระทำความผิด	ทุกกลุ่มประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน
๒.ความเข้าใจหรือความเห็นเกี่ยวกับการอภัยโทษผู้กระทำความผิด	ต้องมีกระทำความผิดแล้วต่อมามีการอภัยโทษ คือการยกเว้นโทษทั้งหมด หรือบางส่วน ให้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่อภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษที่ถึงที่สุดแล้ว หรือเป็นการยกโทษหรือลดโทษโดยใช้กับผู้ที่ถูกตัดสินว่ากระทำความผิดและอาจกำลังรับโทษอยู่เป็นการให้ผู้กระทำความผิดได้รับการปล่อยตัวหรือลดโทษโดยดุลยพินิจของผู้มีอำนาจ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่การกระทำดังกล่าวยังเป็นความผิดอยู่เพียงแต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลง	ทุกกลุ่มประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน
๓.ความเข้าใจหรือความเห็นเกี่ยวกับการล้างมลทินผู้กระทำความผิด	เป็นการให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งรับโทษมาแล้ว ถือว่าไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน และผู้กระทำความผิดที่เป็นข้าราชการ สามารถที่จะขอเข้ารับราชการได้ หากคณะกรรมการมีมติให้กลับเข้ารับ	ทุกกลุ่มประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

ประเด็นสัมภาษณ์กลุ่มประชากร	สรุปความเห็นกลุ่มประชากร	ผลการศึกษา
	ราชการได้ หรือเป็นการยกเว้นโทษ ให้เสมือนไม่เคยกระทำผิดเลย และคืนประวัติว่าไม่ได้กระทำความผิดอีกต่อไป (ไม่มีประวัติ) เป็นการให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสดูแลตัวเองอย่างเป็นธรรม ทำให้บุคคลซึ่งกระทำความผิด ถูกตัดสินว่ากระทำความผิด และได้รับโทษครบแล้วจะไม่มีประวัติว่าเคยต้องโทษมาก่อน การล้างมลทินเป็นการลบประวัติเคยต้องโทษของบุคคลนั้น เสมือนหนึ่งว่าเป็นบุคคลที่ไม่เคยต้องโทษมาก่อนเลย และเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษแล้วแต่มีกฎหมายภายหลังกำหนดให้บุคคลนั้นเสมือนว่าไม่เคยมีการกระทำความผิดมาก่อน	
๔.ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้การนิรโทษกรรม	การนิรโทษกรรม มีปัญหาในการตีความว่า การนิรโทษกรรมนั้นมีการกำหนดระยะเวลาแค่ไหนอย่างไร มีการกำหนดกลุ่มบุคคล ประเภทไหนบ้าง และเหตุที่จะให้มีการนิรโทษกรรม มีเหตุไหนบ้าง รวมถึงสามารถนิรโทษกรรมเหตุการณ์ในอนาคตได้หรือไม่ ประกอบกับนิรโทษกรรม ในปัจจุบันสังคมไม่ยอมรับ เพราะออกมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ สังคมมองว่าทำเพื่อพวกพ้อง อีกทั้ง ยังไม่มีการปรับแก้กฎหมายในประเทศให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ	กลุ่มประชากรกลุ่มที่ ๑๒, ๔, ๕ และ ๖ มีความเห็นสอดคล้องกัน
๕.ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้การรอภัยโทษ	ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ	ทุกกลุ่มประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน
๖.ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้การล้างมลทิน	ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ	ทุกกลุ่มประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน
๗. ความเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้การตราและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย	ควรให้มีตราเป็นกฎหมายโดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบประวัติอาชญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดฐานเมาแล้วขับ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และลักษณะ	ทุกกลุ่มประชากร มีความเห็นสอดคล้องกัน

ประเด็นสัมภาษณ์กลุ่ม ประชากร	สรุปความเห็นกลุ่มประชากร	ผลการศึกษา
	การกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้างหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีกไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร โดยเมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลบบประวัติการกระทำผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปกปิดการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร โดยกำหนดบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น	
๘. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทย	ควรตั้งคณะทำงานขึ้นมาเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย วิเคราะห์ ในเชิงวิชาการ เพื่อหามาตรการที่เหมาะสม ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากสังคมโดยส่วนรวม ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะความเห็นของผู้ประกอบการ นายจ้าง ลูกจ้าง บุคลากรในกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งควรมีการเฝ้าระวัง ติดตามและประเมินผลจากการที่มีกฎหมายลบบประวัติอาชญากรควรเริ่มต้นเกี่ยวกับความผิดเล็กน้อยๆ หรือความผิดที่ไม่มีความรุนแรง ก่อน เพื่อเป็นการนำร่องและพัฒนาหลักเกณฑ์อื่นๆต่อไป ไม่ควรรอศึกษาความผิดทั้งหมด เพราะจะทำให้เกิดความล่าช้า รวมทั้งให้มีขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่รอบคอบ เป็นกลางและเป็นธรรม ไม่ก่อให้เกิดระบบการเรียกรับสินบนจากการที่ผู้กระทำผิดต้องการที่จะลบบประวัติอาชญากร	ประชากรกลุ่มที่ ๒ กับกลุ่มที่ ๖ มีข้อเสนอแนะ ประชากรกลุ่มที่ ๑๓, ๔ และ ๕ ไม่มีข้อเสนอแนะ

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาอาชญากรในประเทศไทยคณะผู้ศึกษาสรุปและเสนอแนะดังนี้

สรุป

เรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาอาชญากรในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาอาชญากรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการลอบประวัติดาอาชญากรที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศและเสนอมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัติดาอาชญากรที่เหมาะสมในประเทศ รูปแบบวิธีศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่ ๑. ผู้พิพากษา ๒. พนักงานอัยการ ๓. พนักงานตำรวจ ๔. พนักงานราชทัณฑ์ ๕. นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๖. ผู้ประกอบการภาคเอกชนโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานงานเป็นการภายในกับผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานตำรวจ พนักงานราชทัณฑ์ นักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ประกอบการภาคเอกชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

๑. ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลอบประวัติดาอาชญากรของต่างประเทศ คือ ประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลอบประวัติดาอาชญากร กล่าวคือ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์การพิจารณา หลักเกณฑ์องค์กรพิจารณาการลอบประวัติดาอาชญากร หลักเกณฑ์การยกเลิกการลอบประวัติดาอาชญากร กระบวนการขอทบทวนคำสั่งปฏิเสธไม่ลอบประวัติดาอาชญากร กระบวนการขอทบทวนคำสั่งปฏิเสธไม่ลอบประวัติดาอาชญากร

๒. ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลอบประวัติดาอาชญากรในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการลอบประวัติดาอาชญากรของผู้กระทำความผิด แต่จะมีเพียงระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔ เท่านั้น โดยกำหนดให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติดาอาชญากรมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำการพิจารณาลบข้อมูลทุกประเภทออกจากฐานข้อมูลประวัติดาอาชญากร ภายใต้หลักเกณฑ์ เช่น มีหลักฐานแน่ชัดว่าผู้กระทำความผิดตายแล้ว, ผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกัน พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ศาลพิพากษายกฟ้องกฎหมายที่ออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดนั้นมิกฎหมายยกเว้นโทษ คดีลหุโทษ หรือคดีที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าลหุโทษ ความผิดตามกฎหมายจราจรทางบก ความผิดตามกฎหมายอื่นๆที่กำหนดให้มีโทษปรับสถานเดียว คดีตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด โดยศาลมิได้พิพากษาลงโทษจำคุก เป็นต้น ส่วนกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้มี

การนิรโทษกรรม การอภัยโทษ และการล้างมลทิน เป็นเพียงแต่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการยกเว้นโทษ ลดโทษ หรือลบล้างโทษเท่านั้น แต่ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นยังคงมีอยู่ไม่ได้ถูกลบทะเบียนประวัติ อาชญากรแต่อย่างใด

๓.จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากร เกี่ยวกับความเห็นเกี่ยวกับการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทย พบว่า กลุ่มผู้พิพากษา เห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายที่มีอยู่แล้ว หรือตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง และหลักเกณฑ์ในเรื่องรวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำความผิดอีกไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร โดยเมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลบบประวัติการกระทำความผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปิดกั้นการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร

ในส่วนกลุ่มพนักงานอัยการเห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดฐานเมาแล้วขับ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และลักษณะการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง ในความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือให้คุมประพฤติ เป็นต้น

อีกทั้งกลุ่มพนักงานตำรวจเห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภท ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา หลักเกณฑ์ในด้านความประพฤติ มีการประเมิน สืบเสาะความประพฤติให้รอบคอบ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับชุมชน เช่นการให้ชุมชนหรือบุคคลรับรอง รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำความผิดอีก โดยต้องไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดในครั้งแรก

รวมทั้งกลุ่มพนักงานราชทัณฑ์เห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ที่สมควรได้รับการลบบประวัติ หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยบันดาลโทสะ หลักเกณฑ์ในเรื่องการกระทำความผิดครั้งแรก รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำความผิดอีก โดยต้องไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดในครั้งแรก

รวมถึงกลุ่มนักวิชาการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่าควรให้มีการตราเป็นกฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในการกลั่นกรองคุณสมบัติผู้ที่สมควรได้รับการลบบประวัติ หลักเกณฑ์ในเรื่องฐาน

ความผิดทางอาญาบางประเภทที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง เป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดที่ได้กระทำโดยบังคาลโทษ หลักเกณฑ์ในเรื่องการกระทำความผิดครั้งแรก รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีก โดยต้องไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร โดยเมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลบบประวัติการกระทำความผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปิดกั้นการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร โดยกำหนดบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น ตลอดจนระยะเวลาในการลบบประวัติอาชญากรออกจากฐานข้อมูล

ตลอดจนกลุ่มเอกชนเห็นว่าควรให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล ประกอบกับหลักเกณฑ์ในเรื่องความผิดที่จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรง รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ไม่กลับมากระทำผิดอีกไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นับจากวันที่กระทำความผิดครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร

ดังนั้นจากผลการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้ง ๖ กลุ่มต่างมีความเห็นที่สอดคล้องต้องกันเกี่ยวกับการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทยว่า ควรให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทย โดยมีหลักเกณฑ์และขั้นตอนเป็นไปในแนวทางของประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์และสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่ประเทศไทยจะนำมาเป็นแนวทางให้สอดคล้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปดังกล่าว คณะผู้ศึกษาพิจารณาเห็นว่าควรให้มีมาตรการลบบประวัติอาชญากรในประเทศไทย จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

๑. ให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยการลบบประวัติอาชญากร โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาที่จะได้รับการลบบประวัติอาชญากร ซึ่งต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรงเป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดฐานเมาแล้วขับ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และลักษณะการกระทำความผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง ในความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือให้คุมประพฤติ เป็นต้น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ห้ามไม่ให้กลับมากระทำผิดอีกไม่น้อยกว่า ๕ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำความผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำความผิดครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร เมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลบบประวัติการกระทำความผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับระยะเวลาในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปิดกั้นการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร ไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยกำหนดบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น

๒. ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่มีอยู่แล้ว โดยกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการลบบประวัติอาชญากร เช่นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด หลักเกณฑ์ในเรื่องฐานความผิดทางอาญาที่

จะได้รับการลบบประวัติอาชญากร ซึ่งต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีโทษไม่ร้ายแรงเป็นความผิดลหุโทษ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดฐานเมาแล้วขับ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และลักษณะการกระทำผิดไม่ร้ายแรงหรือไม่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง ในความผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ หรือให้คุมประพฤติ เป็นต้น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในเรื่องระยะเวลาที่ห้ามไม่ให้กลับมากระทำผิดอีกไม่น้อยกว่า ๕ ปี โดยต้องไม่มีการกระทำผิดซ้ำอีก นับจากวันที่กระทำผิดในครั้งแรก และหลักเกณฑ์การลบบประวัติอาชญากร เมื่อผ่านหลักเกณฑ์ในการลบบประวัติการกระทำผิดแล้ว ก็กำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับระยะเวลาในการเก็บข้อมูลอาชญากรไว้ ในลักษณะของการจำกัดหรือปิดการรับรู้ในการเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากร ไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยกำหนดบุคคลที่จะเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากรได้ เช่น ผู้มีส่วนได้เสีย บุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ เป็นต้น

บรรณานุกรม

จิตติ ดิงศรัทีย. กฎหมายอาญาภาค ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐ (กรุงเทพมหานคร : จีรรัชการพิมพ์, ๒๕๕๖). หน้า ๕๕-๕๖.

ดนัย ตั้งธนกานนท์. พ.ต.อ.รศ.(สบ.๔). “ ความหมายของทะเบียน ประวัติ อาชญากร”. ภาควิชาวิทยาการตำรวจ ส่วนวิชาการสืบสวนและสอบสวน บก.ว.ก.ร.นรต.(พ.ศ. ๒๕๕๓). หน้า ๘-๙.

ณรงค์ ใจหาญ, กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษ และวิธีการเพื่อความปลอดภัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๓), หน้า ๒๘.

ณรงค์ ส่งข่าว. การศึกษาลักษณะทางด้านประชากรของผู้ต้องขัง.วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย.๒๕๒๐

ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทฤษฎีวิทยา. หน้า ๕๖.

ประวุฒิ ถาวรศิริ, พ.ต.ต.. วิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง.วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๓๒

พระราชบัญญัติล้างมลทินในโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐.ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔. (วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐).

พิศาล มุขแจ้ง.ร.ต.ต. การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิง กรุงเทพมหานคร.กระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๓๐.หน้า๑๒๓-๑๒๔

ภิรมย์ ธรรมศิริ ศศิธร เอี่ยมแก้ว และสิปปัน วณิสุทธิ์. “การพระราชทานอภัยโทษ,” วารสารราชทัณฑ์ ๔๗.(๒๕๔๒).๒๕-๓๐

โยธิน แสงวดี. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis). สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
ลาวัญย์ อ่อนสำลี. “การล้างมลทิน”. วารสารราชทัณฑ์ ๕๕.(๒๕๕๐).หน้า ๘๘-๙๐.

วาสนา รอดเอี่ยม, “การล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” หน้า ๑๐๔.

วีระชัย กรานคำยี่. ร.ต.ต.. การกระทำผิดซ้ำ.วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.๒๕๒๔

ศิริสา พูลสนอง. “การล้างมลทินในประเทศไทย”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๓). หน้า ๒๒.

สาวิตรี ไพฑูรย์ . ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.๒๕๓๓

สุกัญญา กาญจนรัตน์.ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความ คาดหวังหลังพ้นโทษ.วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศิลปากร.๒๕๔๔

สุภาพ ทองรัตน์ . การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังวัยหนุ่ม. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.๒๕๓๑

สุทธิพล ทวีชัยการ.ดร. “กระบวนการยุติธรรมทางเลือกในคดีอาญา”.(หน่วยที่ ๙).เข้าถึงได้ที่ <http://law.stou.ac.th/dynfiles/๔๑๗๑๗-๙-A.pdf>. (ออนไลน์). เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สุรพล คงลาภ, “นิรโทษกรรม : ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและผลทางกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, (๒๕๓๔), หน้า ๑๐๑.

อุททิศ แสนโกศิก, กฎหมายอาญา ภาค ๑. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒-๒๓.

เอกสารต่างประเทศ

Bryan A. Garner, Black’s Law Dictionary, ๙th ed. (United States of America: West Publishing Co., ๒๐๐๙), p.๙๙.

Criminal Records Act R.S.C. ๑๙๘๕, Sec. ๔.๑.

Criminal Records Act R.S.C. ๑๙๘๕, Sec. ๔.๒

Criminal Records Act R.S.C. ๑๙๘๕, Sec. ๗.

Mike Reynolds, Three Strikes and You’re Out Stop Repeat Offender. [Online], ๓๑ January ๒๐๑๖. Source: <http://www.threestrikes.org/>

The Criminal Record (Clean State) Act ๒๐๐๔ Pub. No. ๓๖ (May ๑๖, ๒๐๐๔), Sec. ๑๐.

The Criminal Record (Clean State) Act ๒๐๐๔ Pub. No. ๓๖ (May ๑๖, ๒๐๐๔), Sec. ๑๒.

Wayne R. LaFave, Criminal Law. P. ๓๐.

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ กล่าวคือ วิธีการสัมภาษณ์เป็นแบบสนาม สอบถามตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมต่อวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยแบ่งประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น ๖ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้พิพากษา

กลุ่มที่ ๒ พนักงานอัยการ

กลุ่มที่ ๓ พนักงานตำรวจ

กลุ่มที่ ๔ พนักงานราชทัณฑ์

กลุ่มที่ ๕ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

กลุ่มที่ ๖ ผู้ประกอบการภาคเอกชน

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับกลาง รุ่นที่ ๑๒ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม หัวข้อ “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นบุคลากรซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และผู้ประกอบการภาคเอกชนเกี่ยวกับ

- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย
- ปัญหาและมาตรการการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อมูลและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทยโดยจะนำข้อมูลและความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์มาประกอบการศึกษาและวิเคราะห์ในภาพรวมต่อไป

๒. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในความการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลอบประวัตินาชากรในประเทศไทย

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- ๑.๑ ชื่อ - นามสกุล
- ๑.๒ หน่วยงาน/องค์กร.....
- ๑.๓ ตำแหน่ง.....
- ๑.๔ การศึกษา.....
- ๑.๕ อายุ.....ปี อายุการทำงาน.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลอบประวัติดาชาญกรในประเทศไทย

๒.๑ ท่านเข้าใจการนิรโทษกรรมผู้กระทำความผิดหรือไม่อย่างไร

ท่านเข้าใจการอภัยโทษผู้กระทำความผิดอย่างไร

ท่านเข้าใจการล้างมลทินผู้กระทำความผิดอย่างไร

๒.๒ ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิรโทษกรรมผู้กระทำความผิดอย่างไร

ท่านมีความเห็นการอภัยโทษผู้กระทำความผิดอย่างไร

ท่านมีความเห็นการล้างมลทินผู้กระทำความผิดอย่างไร

๒.๓ ท่านเห็นว่าการบังคับใช้การนิรโทษกรรม มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้หรือไม่อย่างไร

ท่านเห็นว่าการบังคับใช้การอภัยโทษผู้กระทำความผิดมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้หรือไม่
อย่างไร

ท่านเห็นว่าการบังคับใช้การล้างมลทินผู้กระทำความผิดมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้
หรือไม่อย่างไร

**ส่วนที่ ๓ ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทยและ
มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย**

๓.๑ ท่านเห็นควรให้มีการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย
หรือไม่ อย่างไร โปรดแสดงความคิดเห็น

๓.๒ ถ้าท่านเห็นว่าควรมีการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย
ควรมีการกำหนดเกณฑ์ ลักษณะความผิด หรือประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อย่างไรบ้าง

๓.๓. ท่านเห็นว่าหากมีการตราและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย
ดังกล่าว จะมีผลกระทบหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ ๔ ข้อเสนอแนะ

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลบประวัติอาชญากรในประเทศไทย

ประวัติผู้จัดทำรายงานวิชาการ

ชื่อ - นามสกุล : นางสาวอำภา ไชยมงคล

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล ๓ - ๕ กองฝึกอบรม กรมการส่งเสริมพัฒนาชนบท

นักวิชาการเงินและบัญชี ๔ - ๕ สำนักฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ กรมบังคับคดี

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ๕ หน่วยตรวจสอบภายในสถาบันนิติวิทยาศาสตร์

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ๕ - ๗ กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง กระทรวงยุติธรรม

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ สำนักบังคับคดีอาญาและบังคับใช้กฎหมาย สำนักงาน

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ กองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง กระทรวง
ยุติธรรม

ผลงานวิชาการ

-

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ (หัวหน้าสายตรวจสอบ-สำนักงานปลัดกระทรวง
ยุติธรรม)

กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง กระทรวงยุติธรรม อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๔

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ชื่อ - นามสกุล : นายประภาส ศรีเมือง

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

ศิลปศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายเนติบัณฑิตยสภา

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นิติกร ๓ กองบังคับคดีฟาง ๒ กรมบังคับคดี

นิติกร ๔ กองบังคับคดีฟาง ๒ กรมบังคับคดี

นิติกร ๕ กองจำหน่ายทรัพย์สิน กรมบังคับคดี

นิติกร ๖ว กองจำหน่ายทรัพย์สิน กรมบังคับคดี

นิติกร ๗ว สำนักงานบังคับคดีจังหวัดนครนายก กรมบังคับคดี

นิติกรชำนาญการ สำนักงานบังคับคดีจังหวัดนครนายก กรมบังคับคดี

นิติกรชำนาญการพิเศษ กองบังคับคดีล้มละลาย ๒ กรมบังคับคดี

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

นิติกรชำนาญการพิเศษ กองบังคับคดีล้มละลาย ๒ กรมบังคับคดี

ถนนบางขุนนนท์ แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

ชื่อ - นามสกุล : นางวรรณช ่องนพคุณ

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

- บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงินการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการสาธารณะ) มหาวิทยาลัยบูรพา

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

- นักวิชาการเงินและบัญชี ๓ กองคลัง กรมราชทัณฑ์
- นักวิชาการเงินและบัญชี ๖ ว. กองคลัง กรมราชทัณฑ์
- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
- นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ กลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานกิจการยุติธรรม
- นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ กลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานกิจการยุติธรรม
- นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ กองคลัง กรมราชทัณฑ์
- นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการส่วนบริหารงานการเงิน สำนักพัฒนาพฤตินิสัย

กรมราชทัณฑ์ เลขที่ ๒๒๒ ถ.นนทบุรี ๑ ต.สวนใหญ่ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

ชื่อ - นามสกุล : นายอภิรักษ์ ศรียอดแก้ว

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

ศาสตราจารย์บัณฑิต (สังคมวิทยา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (บริหารงานราชทัณฑ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสำหรับนักบริหาร) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นักพัฒนาวิทยา ๓ เรือนจำจังหวัดลำพูน กรมราชทัณฑ์

นักพัฒนาวิทยา ๖ ว. เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน กรมราชทัณฑ์

นักพัฒนาวิทยาชำนาญการ เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก กรมราชทัณฑ์

นักพัฒนาวิทยาชำนาญการพิเศษ เรือนจำกลางพิษณุโลก กรมราชทัณฑ์

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง

เรือนจำกลางพิษณุโลก อ.วังทอง จ.พิษณุโลก ๖๕๑๓๐

ชื่อ - นามสกุล : นางสาวสายฝน บุญบุญยุติ

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาลัยรามคำแหง
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นักประชาสัมพันธ์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักปฏิบัติการคดีพิเศษภาค กรมสอบสวนคดีพิเศษ
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ชื่อ - นามสกุล : นายบัณฑิต ลีลาพตะ

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ๓-๕ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ๖-๗ สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ๗ สำนักงาน ปปส.กทม. สำนักงาน ป.ป.ส.

นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ สำนักงาน ปปส.กทม. สำนักงาน ป.ป.ส.

นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ สำนักงาน ปปส.กทม. สำนักงาน ป.ป.ส.

ผลงานวิชาการ —

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการบังคับใช้กฎหมาย)

สำนักงาน ปปส.กทม. สำนักงาน ป.ป.ส เลขที่ ๒๑๓ ซอยวิภาวดีรังสิต ๒๕ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงตลาด
บางเขน

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

ชื่อ - นามสกุล : ร้อยตำรวจเอกหญิง ทิพย์พิรุณ สุวรรณกุล

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(กฎหมาย) Central Police University, Republic of China (Taiwan)

เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นิติกร ๓ กรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวงคมนาคม

รองสารวัตร (ทำหน้าที่นิติกร) สถาบันส่งเสริมงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อัยการผู้ช่วย สถาบันพัฒนาข้าราชการอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด

ผู้ช่วยผู้พิพากษา สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ผู้พิพากษาประจำศาล ศาลจังหวัดขอนแก่น

อัยการประจำกอง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาธนบุรี ๓

อัยการจังหวัดผู้ช่วย สำนักงานอัยการจังหวัดพัทธยา

อัยการประจำกอง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญากรุงเทพใต้ ๑

อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่าง -
ประเทศ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่าง
ประเทศ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด

ชื่อ - นามสกุล : พันตำรวจโท สุวัฒน์ ศรีทองสุข

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต ร.บ.บ.(ตร.) โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลประจักษ์ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

รองสารวัตร กลุ่มการนิติการ สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ

รองสารวัตร ฝ่ายการประชุม สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ

ผู้ช่วยนายเวร ผู้บัญชาการสำนักงานนายตำรวจราชสำนักประจำ

รองสารวัตร งานตรวจพิสูจน์มลภาวะ กองบังคับการตำรวจจราจร กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ผู้ช่วยนายเวร รองจเรตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สารวัตร กองกำกับการ ๑ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิด เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรสำโรงใต้ ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรปราการ

สารวัตร กองกำกับการ ๑ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ กองบัญชาการ

ตำรวจสอบสวนกลาง

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

สารวัตร ฝ่ายอำนวยการ ๔ กองบังคับการอำนวยการ สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร

ชื่อ - นามสกุล :นายชาญชัย ศรีหาวงษ์

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัรามคำแหง
เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ ๕๗

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

ปี ๒๕๕๖ เลขานุกรประจำคณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องทุจริตฯ วุฒิสภา
๒๕๖๐ ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

นิติกรชำนาญการพิเศษ (หัวหน้ากลุ่มงานพิทักษ์ระบบคุณธรรม ประจำองค์คณะที่ ๒)
สำนักพิทักษ์ระบบคุณธรรม
สำนักงาน ก.พ.
สำนักนายกรัฐมนตรี

ชื่อ - นามสกุล : นายเทวินทร์ นรินทร์

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นิติกร ๓ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นิติกร ๔ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นิติกร ๕ กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นิติกร ๖ว กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นิติกร ๗ว กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นิติกร ๘ว (หัวหน้ากลุ่มวินัย) กองการเจ้าหน้าที่ กรมประมง

นิติกร ๘ว (หัวหน้ากลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรม)

กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นิติกรชำนาญการพิเศษ (หัวหน้ากลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรม)

กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม (ผู้อำนวยการระดับต้น)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม ศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม ชั้น ๔

ถนนเอกชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ๗๕๐๐๐

ชื่อ - นามสกุล : นายสุริยา บัวเนียม

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สถิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ประสบการณ์การรับราชการ/การทำงาน

นักวิชาการสถิติ ๓ - ๕ กองวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นักวิชาการสถิติ ๖ ว สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นักวิชาการสถิติ ๗ ว สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นักวิชาการสถิติชำนาญการ สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารกลาง สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ (ผู้อำนวยการกลุ่มการเจ้าหน้าที่) สำนักบริหารกลาง
สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

ชื่อ - นามสกุล : ดร.ศักดิ์ชัย ดีละม้าย

วุฒิการศึกษา ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงระดับสูงสุด

นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี
 นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
 นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ ๕๗ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
 ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการประกันภัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา ปรัชญา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประสบการณ์การบริหารราชการ/การทำงาน

หัวหน้าสำนักงานกฎหมายศักดิ์ชัย ดีละม้าย
 อาจารย์ประจำ และกรรมการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 อนุกรรมการฝ่ายวิชาการ สภานายความ
 อาจารย์พิเศษสาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ผลงานวิชาการ

บทความวิชาการ เรื่อง ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่นและแนวทางแก้ไข

ผลงานวิชาการ

—

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

หัวหน้าสำนักงานกฎหมายศักดิ์ชัย ดีละม้าย